Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Рэдактар—№ 473, Рэдакцыя—№ 769.
Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.
Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не варочаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: ... 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя — 20 к., мясцовыя — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: ... за дакумант 15, за кожны дадатковы 5. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. кантора́х. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 209 (2397) Аўторак, 11-га верасьня 1928 г.

ПЛЕНУМ БЮДЖЭТНАЕ КАМІСІІ ЦВК БССР АДЧЫНЯЕЦЦА 12-ГА ВЕРАСЬНЯ 1928 ГОДУ А 6 ГАДЗІНЕ ЎВЕЧАРЫ Ў ЗАЛІ ПАСЯДЖЭНЬНЯЎ ЦВК І СНК БССР.

Пакт Келёга і барацьба за разброеньне.

Савецкі ўрад у сваім адказе на запрашэньне далучыцца да пакту Келёга аб забароне вайны проціставіў патрабаваньне ўсеагульнага ці хоць-бы частковага разброеньня.

Тут сустрэліся дзьве палітыкі: палітыка, якую праводзяць імпэрыялісты з часу Вэрсальскага міру, і палітыка, якую праводзіць савецкая ўлада з першага дню свайго існаваньня.

Усе міратворчыя фокусы імпэрыялізму ў выглядзе Лігі Нацый, міжнародных кангрэсаў і канфэрэнцый аб забясьпячэньні міру, безапаснасьці, разброеньні, арбітражы, усе запэўненьні буржуазных урадаў аб іх міралюбіі, а таксама ўтвораныя паміж імі дагаворы і саюзы маюць мэты, у якіх няма нічога супольнага са справай міру.

Гэта перш за ўсё—ашуканства шырокіх народных мас для прыкрыцьця падрыхтоўкі да новых войнаў; затым, гэта—спосаб, каб спіхнуць адзін аднаго і ўмацаваць сваё панаваньне і ўплыў за кошт сваіх ворагаў і, урэшце гэта—шлях да стварэньня адзінага імпэрыялістычнага фронту проці СССР, як „парушыцеля міру“.

Гэткі самы і толькі што падпісаны з вялікай урачыстасьцю пакт Келёга, аб якім Брыян заявіў, што гэта—«новая дата ў гісторыі чалавецтва».

Гэтая думка сучаснага імпэрыялізму нарадзілася ў той момант, калі ўсюды ў буржуазных дзяржавах шпарка расьце ўзброеньне, калі амэрыканскія, ангельскія, францускія, японскія імпэрыялісты адкрыта ажыцьцяўляюць [illegible]

[illegible]

ўплыў і замацаваць свой. У гэтых адносінах адваротным бокам келёгаўскага пакту зьяўляецца ўтвораны ледзь не напярэдадні яго падпісаньня ваенна-марскі саюз паміж Англіяй і Францыяй, накіраваны проці Амэрыкі.

З свайго боку ангельскія і францускія імпэрыялісты, а таксама іх паслугачы—Польшча і Румынія—падпісваючы пакт, мелі свае асобныя мэты ў адносінах да СССР. Яны разьлічвалі недапусьціць Савецкі Саюз да ўдзелу ў пакце, стварыць вакол яго абставіны адмежаваньня і нацкаваць проці яго грамадзкую думку, як проці не прымаючага ўдзелу ў такой вялікай справе—„усеагульнага ўціхамірваньня“.

У гэтай сваёй частцы пакт Келёга ўжо пацярпеў крушэньне. Сваім удзелам у пакце савецкі ўрад ня даў сябе ізаляваць, ня даў магчымасьці рабіць паклёп перад тварам шырокіх мас што, быццам, СССР—проці забароны вайны.

Але гэтага мала. Падпісваючы пакт, савецкі ўрад атрымаў магчымасьць зноў высунуць свае запатрабаваньні разброеньня, як адзіны рэальны сродак паслабленьня ваеннай пагрозы. Гэта запатрабаваньне імпэрыялісты ўсімі спосабамі сабаціравалі і сабаціруюць. Нават зараз, пасьля падпісаньня пакту, ангельскі прадстаўнік у Лізе Нацый ашуканскім спосабам сарваў абгаварэньне савецкіх прапаноў аб разбраеньні.

Але савецкі ўрад адрасуе гэтыя прапановы не імпэрыялістам, а шырокім масам [illegible]

[illegible]

Поўны разрыў з прынцыпам пралетарскага адзінства.

ПАСТАНОВЫ СВАНСІЙСКАГА КАНГРЭСУ—НАЙБУЙНЕЙШАЯ ПЕРАМОГА КАПІТАЛІСТАЎ.

На кангрэсе ангельскіх сацыял-згоднікаў.

СВАНСІ. [illegible]

ШТО НЯСЕ РАБОЧЫМ ПАЛІТЫКА [illegible]

СВАНСІ. [illegible]

КАНГРЭС ЗАЧЫНІЎСЯ.

СВАНСІ, 8-9. Зачыніўся кангрэс ангельскіх прафсаюзаў.

ЛАЦІНСКАЯ АМЭРЫКА НЕ ДАВЯРАЕ ВАШЫНГТОНУ.

АРГЕНТЫНА, БРАЗІЛІЯ І ЧЫЛІ ПА-ЗА ПАКТАМ КЕЛЁГА.

НЬЮ-ЁРК, 8-9. [illegible]

ДАЛУЧЭНЬНЕ ТУРЦЫІ ДА ПАКТУ.

АНГОРА, 8-9. Анатолійскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе: „6 верасьня пасланьнік Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў [illegible]

ВЫЗВАЛЕНЬНЕ З ЧАНКАЙШЫЦКІХ КАЗЭМАТАЎ.

15 САВЕЦКІХ ГРАМАДЗЯН ВЫПУШЧАНЫ ДА СУДА З АСТРОГУ.

ПЕКІН, 9-9. 15 савецкіх грамадзян, [illegible]

ПЕКІН, 8-9. Сёньня ўсе 15 савецкіх грамадзян [illegible]

Рост прыхільнасьці да СССР у Англіі.

ЛЁНДАН. [illegible]

Ніякіх зьмен у віленскім пытаньні.

Перамовы між Мюльлерам і Брыянам выявілі, што дачаснае вызваленьне Рэйнскае вобласьці магчыма толькі за грашовую кампэнсацыю з боку Нямеччыны.

На жэнеўскім кірмашы.

Саламонава пастанова аб польска-літоўскай спрэчцы.

ЖЭНЕВА, 8-IX. Рада Лігі Нацый ухваліла рэзалюцыю аб польска-літоўскім пытаньні. Рэзалюцыя кажа, што, у зьвязку з надыходзячымі польска-літоўскімі перамовамі, у ходзе якіх трэба будзе ня толькі пацьвердзіць вынікі працы камісій, але і знайсьці вырашэньне праблемы,—меркаваньні рады Лігі аб працы камісій зьяўляюцца заўчаснымі. У выпадку, калі перамовы не дадуць рэальных вынікаў, дык рада Лігі Нацый даручыць экспэртам расьследаваць узьнікаючыя ў зьвязку з польска-літоўскім канфліктам перашкоды, якія закранаюць інтарэсы трэціх дзяржаў, і прапанаваць радзе практычныя захады.

Вальдэмарас заявіў, што зазначэньне на інтарэсы трэціх бакоў супярэчыць статуту Лігі Нацый, але фармальна ня выступіў проці рэзалюцыі.

Пасьля выступленьня Брыяна, які дамагаўся ўхвалы рэзалюцыі, яна была ўхвалена аднагалосна. Адначасна ўхвалена пастанова, каб на бліжэйшай сэсіі рады Лігі Нацый азнаёміцца з становішчам польска-літоўскіх перамоў.

„Вільня—стратэгічны ключ да Коўні“.

ЗАЯВА ВАЛЬДЭМАРАСА.

ЖЭНЕВА, 9-9. Вальдэмарас у заяве прадстаўніком друку зазначыў, што адною з магчымасьцяў упарадкаваць віленскую праблему зьўляецца СКЛІК МІЖНАРОДНАЕ КАНФЭРЭНЦЫІ З УДЗЕЛАМ СССР, НЯМЕЧЧЫНЫ І ІНШЫХ ВЯЛІКІХ ДЗЯРЖАЎ, калі яны гэтага захочуць.

Далей Вальдэмарас, спыніўшыся на польска-літоўскіх адносінах, заявіў: „Хоць у Польшчы зараз і пануе больш мірны настрой, але не пахаваны яшчэ і пляны Пілсудзкага злучыць Данцыгскі карыдор з літоўскім і стварыць поўнезалежную Украіну. Вільня застаецца стратэгічным ключом да Коўні. Рыскі ўгавор ня вырашыў пытаньня аб карыдорах, якія павінны зьнікнуць, бо існаваньне іх ня мае сэнсу як з ваеннага, так і з эканамічнага пункту гледжаньня. Нельга забывацца, што савецкая ваенная моц перавышае польскую, не зважаючы на саюз Польшчы з Францыяй, ролі якое ў выпадку вайны нельга канчаткова вызначыць».

ПОЛЬСКІЯ ДАМАГАНЬНІ «ТЭХНІЧНАЕ ДАПАМОГІ».

ЖЭНЕВА. Перадаюць, што польская дэлегацыя дамагаецца, каб пры разглядзе польска-літоўскага канфлікту рада Лігі прызнала патрэбнаю «тэхнічную дапамогу» Лігі пры далейшых перамовах між Польшчаю і Літвою і ўстанавіла гранічны тэрмін скончэньня перамоў.

На дэсэрт—„разброеньне“.

ЖЭНЕВА, 8-IX. Выступаючы на пленарным пасяджэньні сэсіі Лігі Нацый аўстрыйскі канцлер Зэйпель падкрэсьліваў патрэбу «рашучага кроку ў бок разброеньня» і зазначыў пры гэтым, што сучасныя ўзброеньні дзяржаў нашмат перавышаюць даваенны ўзровень.

Далей Зэйпель патрабаваў «павагі да правоў нацыянальнае культуры меншасьцяў».

Пытаньню аб разброеньні прысьвяціў таксама сваю прамову польскі міністр замежных спраў Залескі, які заявіў, што ён не падзяляе «расчараваньня працаю падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні», якое выявілася ў выступленьнях прадстаўнікоў Нямеччыны, Аўстрыі і Скандынаўскіх краёў. «Каб забясьпечыць усеагульны спакой,—кажа Залескі,—дык мала толькі сабрацца ў Жэневе і абвясьціць усеагульнае поўнае разброеньне. Для Польшчы разброеньне—не пытаньне прапаганды, а задача, якая падлягае паступоваму ажыцьцяўленьню ў адпаведнасьці з мэтадамі, якія ўжываліся да гэтага часу».

Літоўскі прэм'ер Вальдэмарас, закрануўшы тое-ж пытаньне, даводзіў, што можна «прывесьці ў юрыдычную сувязь» статут Лігі Нацый і пакт Келёга. «Статут Лігі Нацый, які прадугледжвае магчымасьць вайны,—зазначыў Вальдэмарас,—павінен быць зьменены ў адпаведнасьці з дасягнутаю магчымасьцю юрыдычнае адмовы ад вайны».

Нарэшце, Вальдэмарас падаў рэзалюцыю, якая заяўляе, што сябры Лігі пасьля падпісаньня пакту Келёга ўзялі на сябе новыя абавязацельствы, якія выходзяць за межы статуту Лігі, і даручае радзе Лігі распрацаваць праэкт адпаведных зьмен у статуце. Пададзеная Вальдэмарасам рэзалюцыя перададзена ў камісію па пытаньнях парадку дню.

Калі адновяцца польска-літоўскія перамовы.

ЖЭНЕВА, 9-9. Вальдэмарас і Залескі пагадзіліся наконт скліку пленуму польска-літоўскае канфэрэнцыі на 3-га лістапада ў Кёнізбэрзе. Вальдэмарас гэтымі днямі выяжджае ў Рым.

ТОРГ З-ЗА РЭЙНУ.

СПАТКАНЬНЕ МЮЛЬЛЕРА З КЕШЭНДЭНАМ.—ІТАЛІЯ „НЕ СУПЯРЭЧЫЦЬ“.

ЖЭНЕВА, 8-IX. Брыян наведаў Мюльлера ў адказ на візыт апошняга. У часе гутаркі Брыян раіў Мюльлеру наладзіць кантакт з прадстаўнікамі дзяржаў, якія ўдзельнічаюць у акупацыі Рэйнскае вобласьці.

Сёньня Мюльлер гутарыў з Кешэндэнам. Ангельская дэлегацыя зазначае, што найбольш зацікаўлена ў рэйнскім пытаньні Францыя, і таму Англія ня будзе супярэчыць проці ўсякае пажаданае для Францыі пастановы.

У італьянскіх колах падкрэсьліваюць жаданьне Італіі пайсьці насустрач нямецкім пажаданьням аб дачаснай эвакуацыі пры аднача́сным папярэднім абмеркаваньні пытаньня аб кампэнсацыях. Такой кампэнсацыяй лічаць устанаўленьне належачых Італіі рэпарацыйных выплат у разьмерах італьянскага доўгу Злучаным Штатам.

У ЖЭНЕВУ ВЫЕХАЎ СЭКРАТАР ШТРЭЗЭМАНА.

БЭРЛІН, 8-9. «Фосішэ Цэйтунг» паведамляе, што рэхсканцлер Мюльлер памеран выехаць з Жэневы 16 верасьня; з гэтага можна меркаваць, што да гэтага часу будуць скончаны перамовы аб адмене акупацыі Рэйнскае вобласьці.

Далей газэта зазначае, што Брыян, параіў Мюльлеру распачаць асобныя перамовы з прадстаўнікамі дзяржаў, якія ўдзельнічаюць у акупацыі Рэйнскае вобласьці; пры гэтым Брыян заявіў Мюльлеру, што перамовы з прадстаўнікамі дзяржаў-удзельнікаў акупацыі ня будуць мець сэнсу, калі Мюльлер не заявіць, што іменна прапануе Нямеччына замест дачаснага спыненьня акупацыі Рэйнскае вобласьці. Газэта паведамляе таксама, што «становішча ў Жэневе, як відаць, вельмі трывожыць Штрэзэмана», і што з учарайшага дню ў Жэневе—як відаць з інфармацыйнымі мэтамі—знаходзіцца асабовы сэкратар Штрэзэмана.

Няма аднагалоснасьці.

ЖЭНЕВА. Пры ўхвале пленумам Лігі Нацый рэзалюцыі, якая прадугледжвае пераабраньне непастаянных сяброў рады Лігі, прадстаўнікі Швэцыі, Нарвэгіі, Галяндыі і Пэрсіі галасавалі проці, а прадстаўнікі паўднёва-афрыканскага саюзу—устрымаўся.

СЭСІЯ ЗАЧЫНІЛАСЯ.

ЖЭНЕВА, 9-9. 55-я сэсія рады Лігі зачынілася. Чарговая сэсія рады новага складу адбудзецца на бліжэйшым тыдні.

РУХ ПРОЦІ ПАНЦЫРНАЕ ПАЛІТЫКІ МЮЛЬЛЕРА.

ЗАСНОВАН АГУЛЬНАНЯМЕЦКІ КАМІТЭТ ДЛЯ ПРАВЯДЗЕНЬНЯ ПЛЕБІСЦЫТУ

БЭРЛІН, 7-9. Адбылося пасяджэньне падрыхтоўчага камітэту для правядзеньня ўсенароднага галасаваньня аб пабудове панцырнага крэйсэра. Прысутнічалі прадстаўнікі 32-х арганізацый. 10 арганізацый пісьмова паведамілі, што возьмуць удзел у кампаніі.

На пасяджэньні быў абраны агульнанямецкі камітэт для правядзеньня ўсенароднага галасаваньня. Старшынёю абраны Ледэбур. У прэзыдыум увайшоў Мюнцэнбург. Да агульнанямецкага камітэту далучыўся таксама камітэт Кюнстлера, які гэтымі днямі агаласіў адозву проці пабудовы панцырнага крэйсэра за подпісамі праф. Эйнштэйна, пісьменьнікаў Генрыха Мана, Келермана, Цвэйга і інш.

НА АРЭНУ ПРАДАЖНІЦТВА ВЫПУШЧАН КАЎЦКІ.

БЭРЛІН, 6-9. Крызіс у нямецкай сацыял-дэмакратычнай партыі, які выбухнуў у зьвязку з пытаньнем аб пабудове панцырнага крэйсэра, выклікаў ажыўленьне фракцыйнае дзейнасьці так званых «левых» сацыял-дэмакратаў, а таксама «цэнтрыстаў». Як адны, так і другія выступаюць проці пабудовы панцырнага крэйсэра і хочуць выкарыстаць настрой радавых сяброў сацыял-дэмакратычнае партыі, каб узмацніць сваё становішча ў кіруючых сацыял-дэмакратычных партыйных установах.

„ФОРВЭРТС“ УТОЙВАЕ ПРАЎДУ АБ НАСТРОЯХ САЦ.-ДЭМ. МАС.

БЭРЛІН 8-9. «Форвэртс» зьмяшчае справаздачу аб спэцыяльнай канфэрэнцыі партыйных працаўнікоў бэрлінскае арганізацыі сацыял-дэмакратычнае партыі, на якой абмяркоўваліся паводзіны рэдакцыі «Форвэртс» у пытаньні аб панцырным крэйсэры. Нават справаздача „Форвэртс“ паказвае, што спрэчкі выкрылі вострае незадаволеньне шырокіх партыйных колаў паводзінамі цэнтральнага партыйнага органу і яго рэдакцыі.

Дэлегат Генінг паведаміў на канфэрэнцыі, што „Форвэртс“ агаласіў справаздачу на агульным сходзе арганізацыі, да якой ён належыць, не падаючы ўхваленае рэзалюцыі. Пад гучныя знакі адабраньня большасьці Генінг заявіў, што такі спосаб агалашэньня справаздач зьяўляецца нахабнасьцю.

Заява Генінга ўзьняла галас які цягнуўся некалькі хвілін. Некаторыя рашуча патрабавалі зьмяніць склад цяперашняе рэдакцыі «Форвэртс».

Такую прапанову ўдалося адхіліць толькі пасьля падачы рэзалюцыі Кюнстлера, у якой паводзіны „Форвэртс“ у пытаньні аб панцырным крэйсэры называюцца «вельмі абцяжарваючымі» для бэрлінскае арганізацыі сацыял-дэмакратычнае партыі, і якая заяўляе што пазбавіцца ад супярэчнасьцяў магчыма будзе толькі пасьля таго, як ЦК партыі зараз жа заснуе для бэрлінскае арганізацыі спэцыяльны орган незалежны ад цэнтральнага партыйнага органу. Рэзалюцыя ўхвалена пераважаючаю большасьцю.

ДЛЯ ПУАНКАРЫСТАЎ І «ПАНЦЫРНЫ» МЮЛЬЛЕР — ПРЫХІЛЬНІК РАЗБРОЕНЬНЯ.

ПАРЫЖ, 8-IX. Увесь друк абмяркоўвае прамову Мюльлера. Некаторыя правыя газэты падкрэсьліваюць блізкасьць палітычных поглядаў Нямеччыны, як яны выявіліся ў прамове Мюльлера, да палітычнае праграмы СССР.

«Фігаро» піша: „Пасьля Літвінава ніхто яшчэ не гаварыў пра разброеньне з большым запалам, чымся Мюльлер“.

Іншыя правыя газэты, абмяркоўваючы магчымасьць дачаснае эвакуацыі Рэйнскае вобласьці, лічаць патрэбным дамагацца ад Нямеччыны кампэнсацыі.

Сьмерць Брокдорф Ранцау.

БЭРЛІН, 10-9. Тыдзень таму назад Брокдорф Ранцау захварэў ангінай, якая адбілася на сэрцы. У суботу становішча хворага раптоўна пагоршала, сэрца часта давала перабоі. Брокдорф Ранцау сказаў асобам, якія знаходзіліся каля яго, што адчувае набліжэньне канца.

У 10 гадзін вечара ўдар, і хворы страціў прытомнасьць. А палове адзінаццатай ён сканаў.

АНТЫСАВЕЦКІЯ ПЛЯНЫ „ЦЫВІЛІЗАВАНАЕ“ РУМЫНІІ.

ЯК РАЗУМЕЕ СЭНС ПАКТУ КЕЛЁГА РУМЫНСКАЕ МІНІСТЭРСТВА ЗАМ. СПРАЎ.

ВЕНА, 9-9. У гутарцы з карэспандэнтам «Нэйе Фрэйе Прэсэ» часова выконваючы абавязкі румынскага міністра замежных спраў Арджэтояну, закрануўшы палітычныя пытаньні, якія зьяўляюцца актуальнымі для Румыніі, заявіў: «**Румынія імкнецца заснаваць сярэдня-эўрапейскае Лёкарно, у якім павінны ўдзельнічаць Польшча, Румынія, Чэхаславакія, Вэнгрыя, Югаславія і Італія.** Румынія ў сваёй палітыцы імкнецца, каб выконваліся мірныя ўгаворы і не парушаліся існуючыя саюзы. Саюз з Польшчаю ўяўляе сабою спосаб абароны проці расейскае небясьпекі. Удзел Румыніі ў Малой Антанце мае на мэце захаваць мірныя ўгаворы. Румынія ня мае ніякіх падстаў выходзіць з Малое Антанты. Пакт Келёга мае, пераважна, маральнае значэньне. Ніхто ня можа прымусіць дзяржаву, падпісаўшую пакт, ня весьці вайны, калі яна гэтае вайны хоча. Эўропа не павінна ніколі забываць, што Румынія—адзін з галоўных фарпостаў эўрапейскае культуры проці расейскае небясьпекі. Румыніі цяжка разбройвацца, паколькі Румынія павінна ахоўваць межы эўрапейскае культуры. Румынія зьяўляецца таксама тою сьцяною, якая ахоўвае ад бальшавізму і Вэнгрыю. Вэнгрыя павінна была-б гэта ўзяць пад увагу і адмовіцца ад сваіх надзей на рэванш“.

Бэсарабія галадуе.

ВЕНА, 7 IX. У Кішынёве адбылася канфэрэнцыя ўсіх бэсарабскіх прэфэктаў. Канфэрэнцыя прайшла сакрэтна.

Канфэрэнцыя адзначыла, што жыхарства акругаў Бэндэр, Кагул і Ізмайла галадуе. Ухвалена паслаць прадукты.

ГВАЛТ НАД БЕЛАРУСКАЙ ШКОЛАЙ У ПОЛЬШЧЫ.

Польскі фашысцкі ўрад зачыніў у Заходняй Беларусі «Т-ва Беларускай Школы»—апалітычную арганізацыю, якая клапацілася аб адчыненьні школ з выкладаньнем на роднай мове (З газэт):

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ.

Прысуд над камуністамі ў Львове.

Пасьля 2-дзённага разбору справы камуністаў, абвінавачаных у выпушчаньні і распаўсюджаньні камуністычных адозваў, львоўскі суд прысудзіў І. Флюга на 5 год катаржнага вастрогу, Маргуліэса С.—на 8 мес., Б. Гольдфарба і Шыммета—па 10 мес.

Арышты камуністаў.

У Клімонтаве арыштавалі гэтымі днямі 6 маладых камуністаў, якія падрыхтоўваліся да сьвяткаваньня МЮД'у. У часе ліквідацыі клімантоўскай ячэйкі адміністрацыя трапіла на далейшыя сьляды арганізацыі і арыштавала яшчэ 10 асоб у вёсцы Абойга.

„Пілсудчыкі“ працуюць...

Гэтымі днямі ў Львове, у кватэру старшыні мясцовага аддзелу эндэцкай партыі залезьлі палітычныя зладзеі, якія перарылі ўсе паперы і забралі партфэль з грашмі, паперамі і сакрэтнай перапіскай.

У львоўскіх палітычных колах думаюць, што гэты палітычны бандытызм, як і шэраг іншых, зроблен „пілсудчыкамі“, якія хацелі даведацца аб сакрэтных справах эндэцыі.

Забастоўка электраманцёраў.

У Варшаве бастуюць электраманцёры. Варшаўская адміністрацыя спыніла дзейнасьць саюзу электраманцёраў, запячатала памяшканьне саюзу і зьвярнулася да пракурора аб зачыненьні саюзу за тое, што ўправа саюзу быццам схіляла сваіх членаў да тэрору ў адносінах да аднаго з працадаўцаў.

Забастоўка ў фаянсавых склепах.

Гэтымі днямі ў віленскіх фаянсавых склепах выбухнула на эканамічным грунце забастоўка працуючых там работнікаў. Забаставаўшыя жадаюць 30 проц. падвышкі платы.

Забастоўка ў шкляной гуце.

27 жніўня выбухнула забастоўка ў шкляной гуце ў Кросьне ў абароне варункаў працы і платы.

Забастоўка на панчошных фабрыках.

Гэтымі днямі ў Александраве пачалася забастоўка на панчошных фабрыках. Усе фабрыкі спынілі працу. Забаставаўшыя вымагаюць падвышкі платы.

Канфіскацыя пэпээсаўскай „Пабудкі“.

На месца б. рэдактара пэпээўсаўскага тыднёвіка „Пабудкі“ старшыні сойму Дашынскага ўступіў пэпээсавец Зарэмба. Першы нумар «Пабудкі» пад рэдакцыяй Зарэмбы з яго артыкулам, прысьвячаным дажынкам у Спале, пракуратура сканфіскавала.

Помнік Э. Ажэшко ў Горадні.

У канцы верасьня г. г. у Горадні будзе адкрыт помнік вядомай польскай пісьменьніцы Элізе Ажэшко.

Пястаўцы і ўрад.

Галоўная ўправа польскай партыі „Пяст“ абгаварвала гэтымі днямі розныя палітычныя пытаньні і вынесла рэзалюцыі, у якіх між іншым выказваецца за адзіны нацыянальны фронт у краі і ў сойме, за зьмену канстытуцыі з мэтаю сапраўднага аздараўленьня парлямантарызму, аднак не з становішча пераходнай сітуацыі; далейшыя рэзалюцыі абгаварваюць пагаршэньне гаспадарчай сітуацыі, вялікія перавышэньні бюджэту, пагаршэньне земляробчай кан'юнктуры і г. д.

Амністыя Смарагд Латышэнка.

Забойца праваслаўнага варшаўскага мітрапаліта Юрыя архімандрыт Смарагд Латышэнка быў засуджан на 12 гадоў катаргі. На аснове абвешчанай нядаўна ў Польшчы амністыі тэрмін адсідкі зьменшаны арх. Смарагду на адну трэць. Ён выйдзе з астрогу ў 1932 годзе.

„Дзеньнік Віл.“ аб т-ве бел. школы.

„Дзеньнік Віл.“ (№ 294) піша, што «жывы водгук, які зачыненьне дзейнасьці ЦК т-ва бел. школы знайшло ў Менску, найлепш даводзіць, што ня толькі паляўнічатае зачыненьне дзейнасьці гэтай бальшавіцкай экспазітуры было патрэбным, але бязумоўна патрэбна поўнае зачыненьне камуністычнай арганізацыі пад назвай «т-ва бел. школы»».

Справа аб замаху на „генэрала“ С. Балаховіча.

3 верасьня акруговы суд у Беластоку павінен быў разглядаць справу Сяргея Пісаровіча, Антона Шпаковіча, МайсеяВаўкавыскага і Паўла Ваўкавыскага, абвінавачаных у прыналежнасьці да КПЗБ і ўтвараньні тэрарыстычнай арганізацыі, мэтаю якой было зрабіць замах на жыцьцё б. правадыра партызанскіх атрадаў у часе польска-савецкай вайны генэрала Станіслава Булак-Балаховіча. Усе абвінавачаныя —беларусы.

Балаховіч на суд не зьявіўся і таму судовая расправа не адбылася.

Лётная катастрофа ў Маладэчне.

6 верасьня здарылася ў Маладэчне лётная катастрофа. Лётнік Умінскі і назіральнік Навіцкі ўпалі на самалёце з вышыні 50 мэтраў. Самалёт зусім зьнішчан, а з пад яго разьбітага выцягнулі ледзь жывых лётнікаў.

Запас замежных валют зьменшыўся.

Запас замежных валют у польскім дзяржаўным банку стала зьмяншаецца. Пачынаючы ад 1-га студзеня г. г. да 20 жніўня запас валют зьменшыўся на 185,8 міл. злотых.

Абмен палітвязьнямі.

Як паведамляе «Дзеньнік Віл.», пасьля сэсіі Лігі Нацый адбудзецца між Польшчай і Літвою абмен палітвязьнямі. Літва выдасьць Польшчы 21 вязьня з Варняйскага і Коўенскага вастрогаў.

У ЛІТВЕ.

Новыя рэпрэсіі і арышты.

Латвійская газэта «Яўнакас Зінас» паведамляе, што ў мінулую нядзелю (2 верасьня) ў Коўні адбыліся камуністычныя дэманстрацыі, якія былі разагнаны паліцыяй. У шмат якіх месцох Коўні вывешаны былі чырвоныя сьцягі і раскіданы пракламацыі.

Апошнімі днямі амаль ні ва ўсіх паветах зроблены былі новыя арышты прыхільнікаў Плечкайціса. У арыштаваных у Марыямпалі, Жаках і Воўкавышках знойдзена карэспандэнцыя з эмігрантамі ў Вільні. Зроблены таксама рэвізіі і арышты ў Тэльшах, Расіенах і Таўрогене. Арышты знаходзяцца ў сувязі з набліжэньнем гадавіны паўстаньня ў Таўрогене і Аліце.

Крывавая сутычка літоўскай паліцыі з рабочымі.

4 верасьня ў Расіенах дайшло да крывавай сутычкі рабочых з паліцыяй. Перад канторай капальні торфу сабраўся вялікі натоўп рабочых, якія дамагаліся выплаты заработкаў. Кантора адмовіла ў выплаце. Натоўп накіраваўся тады ў бюро дырэкцыі. Выклікаеная паліцыя стала разганяць рабочых і калі ёй гэта не ўдалося, дала першы стрэл у паветра, а другі ў натоўп. 1 работнік забіты і 8 паранена. 1 паліцыянт цяжка паранены і 7 паранена лёгка.

Нарада прыбалтыйцаў.

РЭВЕЛЬ, 7-9. У Жэневу выехаў эстонскі міністр замежных спраў Рэбанэ. Пры ад'ездзе Рэбанэ заявіў, што ў Жэневе адбудзецца нарада міністраў усіх балтыцкіх дзяржаў аб супольным выступленьні па розных пытаньнях у Лізе Нацый.

За 3 міліёны.

ВЕНА, 7-9. У Югаславіі пачалася ў друку кампанія проці агалашэньня манархіі ў Албаніі. Між іншым, белградзкая газэта «Палітыка» заяўляе, што згода Грэцыі на агалашэньне Ахмэда Зогу каралём аплачана Албаніяй у разьмеры 3 міліёнаў франкаў золатам. Водлуг слоў газэты, Італія абумовіла сваё прызнаньне Ахмэда-Зогу «каралём албанцаў» прызнаньнем яго па меншай меры яшчэ аднэю суседняю дзяржаваю. Для таго, каб дамагчыся прызнаньня албанскага каралеўства Грэцыяй, Італія парадзіла Албаніі адмовіцца ад прэтэнзіі ў 3 міліёны залатых франкаў, якую яна высунула ў якасьці ўзнагароды за страты албанцаў, высланых з Грэцыі. Водлуг заявы газэты «Палітыка», гэтымі днямі албанскі прадстаўнік у Афінах заявіў аб адмове Албаніі ад высунутае ёю ў чарвені ў радзе Лігі Нацый прэтэнзіі.

ЦК КП(б)Б.

Мы, работніцы і сялянкі ва ўрачысты час сканчэньня працы нашых курсаў грамадчыц горача вітаем правадыра працоўных Савецкай Беларусі—КП(б)Б.

Толькі пад ленінскім кіраўніцтвам камуністычнае партыі сталі магчымымі тыя посьпехі ў сацыялістычным будаўніцтве, якія зрабіла Савецкая Беларусь.

Накіраваныя партыяй па цьвёрдым пралетарскім шляху саветы разгортваюць сваю вялізарную работу па гаспадарча-культурнаму будаўніцтву краіны, залучаючы ў гэту работу шырокія працоўныя масы.

Падмацаваўшыся новымі ведамі і вопытам савецкага будаўніцтва і падняўшы свой агульны культурна-палітычны ўзровень, мы, грамадчыцы-слухачкі курсаў ЦВК БССР, абяцаем па звароце ў свае гарады і вёскі не пакладаючы рук працаваць над узмацненьнем сацыялістычнага будаўніцтва на мясцох, аддаць усе свае веды і сілы на справу палепшаньня работы саветаў і ўсямерна дапамагаць работніцам і сялянкам, якія пакуль яшчэ адсталі, зрабіцца актыўнымі ўдзельніцамі будаваньня нашай сацыялістычнай бацькаўшчыны пад кіраўніцтвам КП(б)Б.

Няхай жыве саюз рабочых і сялян!
Няхай жыве кіраўнік гэтага саюзу—Ленінскі КП(б)Б!

У Саюзе ССР.

РАЗЬВІТАНЬНЕ ЛЕНІНГРАДЦАЎ З ДЭЛЕГАЦЫЯЙ КАМІНТЭРНУ.

ЛЕНІНГРАД. Частка дэлегатаў кангрэсу Камінтэрну выехала заграніцу. На узьбярэжжы зышліся дэлегацыі фабрык, заводаў і піянэрскія атрады. Адбыўся мітынг. З разьвітаньнямі выступалі т. т. Кашэн і Цыммэр. Асіпшы ад шматлікіх выступленьняў, т. КАШЭН сказаў, што ён у ЛЕНІНГРАДЗЕ ПАКІДАЕ НЯ ТОЛЬКІ СВОЙ ГОЛАС, АЛЕ І СЭРЦА.

А 7-й гадз. увечары параход „Прэйсэн" з чужаземнымі таварышамі адплыў з Ленінграду.

ДЭЛЕГАТЫ НА «КРАСНЫМ ПУЦІЛАЎЦЫ».

ЛЕНІНГРАД. На «Красны Пуцілавец» перад сканчэньнем працы прыехалі т. т. Молатаў, Тэльман і кітайскія дэлегаты на кангрэсе Камінтэрну.

Непарушная вернасьць КІМ'у клясавай барацьбе.

ВЫСТУПЛЕНЬНЕ Т. БУХАРЫНА НА КАНГРЭСЕ КІМ'а.

МАСКВА. 8-га верасьня ўвечары на кангрэсе КІМ'у выступіў з дакладам т. Бухарын. Воплескі дэлегатаў некалькі хвілін не давалі яму гаварыць. Бухарын зрабіў паўтарагадзінную прамову аб міжнародным становішчы і аб выніках кангрэсу Камінтэрну. Заключныя словы Бухарына былі пакрыты буйнымі воплескамі і сьпевам „Інтэрнацыяналу".

Кангрэс ухваліў па дакладу Бухарына рэзалюцыю, у якой далучаецца поўнасьцю да пастаноў кангрэсу Камуністычнага Інтэрацыяналу і завярае ленінскі Камінтэрн у сваёй непарушнай вернасьці.

ПАЗЫКІ РАСКУПЛЕНА НА 180 МІЛІЁНАЎ.

МАСКВА, 8-9. Водлуг папярэдніх, далёка няпоўных вестак агульная сума падпіскі на 2-ю пазыку індустрыялізацыі па СССР (апроч Туркмэнскае ССР) складае **180 міліёнаў рублёў.**

Прыезд польскае гандл.-прам. дэлегацыі.

МАСКВА. У Маскву прыехала польская гандлёва-прамысловая дэлегацыя, якая накіроўваецца на Ніжагародзкі кірмаш. З гэтым самым поездам у Маскву вярнуўся польскі пасланьнік у СССР Патэк.

Назначэньне т. Л. Б. Каменева.

МАСКВА. Згодна загаду ВСНГ СССР тав. Л. Б. Каменеў назначан старшынёю калегіі навукова-тэхнічнае ўправы ВСНГ СССР. Намесьнікам яго назначан тав. В. М. Сьвярдлоў.

М. Горкі вярнуўся ў Маскву.

МАСКВА. 8-га верасьня раніцою Горкі прыехаў з Ленінграду ў Маскву. Бліжэйшыя паўтара-два тыдні, як загадваюць дактары, ён будзе адпачываць.

Новы гандлёвы прадстаўнік СССР у Аўстрыі.

МАСКВА. Саюзны СНК назначыў т. Біткер гандлёвым прадстаўніком СССР у Аўстрыі, вызваліўшы яго ад абавязкаў намесьніка гандлёвага прадстаўніка СССР у Нямеччыне.

Увага тэхнічнай асьвеце ў РСФСР.

МАСКВА. Распрацаваны галоўнаю ўправаю вышэйшых тэхнічных навучальных установ каштарыс на 1928-29 г. прадугледжвае водпуск значных сум на запросіны выдатных чужаземных вучоных для чытаньня лекцый у вышэйшых тэхнічных навучальных установах. Па згодзе з прафсаюзам, устаноўлены новыя штаты прафэсуры з такім разрахункам, што на кожнага прафэсара прыпадае слухачоў на 30 проц. менш, чымся да гэтага часу. Гэта павінна павысіць якасьць выкладаньня.

Уводзяцца новыя штатныя адзінкі для выкладаньня чужаземных моваў.

Пэнсія прафэсуры павялічваецца на 30 проц. Павялічваецца і разьмер стыпэндыі студэнтам да 35-40 руб. (замест ранейшых 25-27 руб).

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

НЕПРАВЕДЗЕНЫЯ Ў ГЕНЭРАЛЬНУЮ РАДУ.

ЛЁНДАН, 8-ІХ. Пры перавыбарах генэральнае рады прафсаюзаў на кангрэсе ў Свансі не пераабраны **Тэрсель** (саюз мэблёўцаў), **Брэдлі** (саюз пажарных) і **Уоркер** (саюз сельска-гаспадарчых рабочых).

За Кука было пададзена менш галасоў, чымся пры леташніх выбарах.

УДЗЯЧНАСЬЦЬ АНГЕЛЬСКАГА ЎРАДУ.

МАСКВА, 8-ІХ. Нарвэскі пасланьнік пан Урбі выказаў Літвінаву ўдзячнасьць ад імя ангельскага ўраду за ўвагу і дапамогу савецкае ўлады пры перадачы трупаў ангельскіх маракоў, якія загінулі ў падводнай лодцы «Л—55».

НОВАЕ МІЛІТАРЫСЦКАЕ МІНІСТЭРСТВА Ў ФРАНЦЫІ.

ПАРЫЖ, 5-9. Агенцтва Гаваса паведамляе: «Французскі ўрад ухваліў заснаваць містэрства паветранага флёту».

МАНЭЎРЫ АНТАНТАЎСКІХ ВОЙСК НА РЭЙНЕ.

ПАРЫЖ, 5-9. Сёньня раніцою ў раёне Трэвэсу ў Рэйнскай правінцыі распачаліся штогодні вайсковыя манэўры. Камандуе манэўрамі генэрал Гюлёма.

У складзе французскага войска ўдзельнічаюць у манэўрах таксама 2 ангельскія палкі.

КУК ЗАНЯДУЖАЎ.

ЛЁНДАН, 8-ІХ. Дактары загадалі каб Кук адмовіўся ад усякае працы, прынамсі, на месяц.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Папы праводзяць сваё "самаабкладаньне".

У вёсцы Любівічах, Шклоўскага раёну, царкоўная кампанія на чале з папом Духоўскім пры актыўным удзеле заможнікаў Дзяткова і г. д. пачалі праводзіць сваё «самаабкладаньне» на адбудову царквы.

Самымі шчодрымі ахвяравальнікамі зьявіліся багацейшыя сяляне. Некаторыя не пашкадавалі на «божий храм» па 10 і болей рублёў. Некаторую частку давала і бедната...

Адбудоўка гэтай царквы цягняцца каля **2**-х гадоў. І за гэты час ні мясцовая партыйная ячэйка, ні культ-асьветныя працаўнікі, ні камсамольцы ні разу не пацікавіліся, што перад іхнім носам самапраўна без дазволу ператвараюць у «храм божий» камунальны будынак.

А сельсавет на працягу двух гадоў глядзеў на рамонт царквы так, быццам гэта яго саўсім ня тычыцца.

І толькі зараз у прэзыдыуме райвыканкому пастаўлена пытаньне аб самавольным захопе царкоўнікамі камгасаўскіх будынкаў.

А 3 вёскі ўжо вынесьлі свае пастановы аб неабходнасьці перадачы царквы пад школу.

Гарадоцкая партыйная ячэйка пачала агітацыю і па другіх вёсках.

Магілеў. **А. Лясны.**

20000 пар гусей—на экспарт.

Магілеў, 10-9. Сёлета акруговы сельсаюз рашыў арганізаваць на Быхаўшчыне адкормачны пункт гусей. Пункт адкрываецца пры Сапяжынскім птушкаводніцкім таварыстве. У бягучы сэзон (асеньні) будзе адкормлена 20 тысяч пар гусей. Па дагавору з Сельсаюзам, таварыства прыступіла да пастройкі будынку для пункта. Пасланы агенты для закупкі гусей.

Пасьля адкормкі гусі будуць у замарожаным выглядзе адпраўлены заграніцу.

Новае мерапрыемства выбівае глебу з-пад ног прыватнага гандляра гусямі, які добра зарабляе на гэтай справе.

45.000 беднаце.

МАЗЫР, 10-9. Мазырскі акрстрах разьмеркаваў па раёнах 45.000 руб. на прадастаўленьне льгот беднаце па абавязковаму страхаваньню.

42.000 РУБ. ПАДАТКУ—ДА ТЭРМІНУ.

МАГІЛЕЎ, 10-9. За час да абавязковых тэрмінаў здачы падатку (да 1 верасьня) па акрузе паступіла звыш 42 тысяч рублёў.

ТОЛЬКІ ХОЦІМСКАЕ.

МАГІЛЕЎ, 10-9. На ўсесаюзны конкурс крэдытнае каапэрацыі з усяе Беларусі вылучана і прадстаўляецца адно ТОЛЬКІ ХОЦІМСКАЕ КРЭДЫТНАЕ ТАВАРЫСТВА Магілёўскае акругі.

ВЫПЛАЦІЛІ 1000 Р. СТРАХОЎКІ.

МАЗЫР, 10-9. Мазырскі Акрстрах выплаціў 1000 руб. па сьмяротнаму выпадку, за ўтануўшага ў часе купаньня міліцыянэра Жыткова В. В., які быў застрахаваны ад няшчасных выпадкаў у 1000 руб.

АШЧАДНАЯ СПРАВА РАЗЬВІВАЕЦЦА.

Гомель, 8-9. Ашчадная справа ў акрузе разьвіваецца. Лік укладчыкаў штомесяц павялічваецца. На 1-е верасьня ў касах ашчаднасьці акругі лічылася 14.700 укладчыкаў на суму ўкладаў 1.001.082 руб. У параўнаньні з мінулым месяцам лік укладчыкаў павялічыўся на 1.512, а сума ўкладаў на 19.733 руб.

Добра разьвівае працу Дабруская фабрычная каса ашчаднасьці, якая ўцягнула 300 новых укладчыкаў. У раёнах здавальняюча працавалі Цэраxоўская і Ўваравіцкая каса ашчаднасьці. Адстаюць **Буда-Кашалёўская і Камарынская** касы ашчаднасьці.

НА КАРЫСЬЦЬ ЗАМЕЖНАГА КАМСАМОЛУ.

Бабруйск, 4-ІХ. У сувязі з МЮД'ам камсамольскімі ячэйкамі Бабруйску праведзены былі суботнікі на карысьць літоўскага і кітайскага камсамолу. На пільні № 6 суботнік даў 140 руб., на фанэрным заводзе 90 руб. Усяго суботнікі дадуць па гораду 1000 р.

СЯЛЯНЕ ЎБАЧЫЛІ КАРЫСЬЦЬ ЯСЬЛЯЎ.

Дужа цяжка было ўгаварыць сялянак в. Смалякі, Кубліцкага с.-с., каб яны запісалі дзяцей у ясьці. Ледзь спачатку запісалі 16 дзяцей.

Але пасьля, калі ўбачылі што ясьлі дапамагаюць ім, вызваляюць на час працы напльіў дзяцей стаў надзвычайна вялікі.

Цяпер у ясьлях 25 дзяцей. Наведваюць рэгулярна.

Вушацкі р., Полаччына.

БУДУЕМ ВЭТЛЯЧЭБНІЦУ.

Мазыр, 8-ІХ. Мазырскі акрстрах выдзеліў 7.000 руб. на пабудову вэтэрынарнай лячэбніцы ў мястэчку Лельчыцах з сродкаў адпушчаных праўленьнем Дзяржстраху на меры барацьбы з морам па жывёлу.

Добра скарысталі сродкі.

Самаабкладаньне па Сьцяпскаму сельсавету было праведзена па ўсіх вёсках на 35 проц., што для некаторых вёсак зьяўляецца вялікім дасягненьнем.

Грошы былі ўнесены грамадзянамі, амаль, што сваечасова.

У наступны момант на сродкі самаабкладаньня ў вёсцы Сьцяпах **адрамантавана школа, у якой зроблен капітальны рамонт і набыты клясныя рэчы і канчаткова абарудаван пажарны абоз.** У вёсцы Салоціно пабудаваны **дзьве грэблі і набыта пажарная машына з неабходным інвэнтаром.** У вёсцы Селішча таксама набыта пажарная машына з усім інвентаром і пастаўлены грамаадводы.

Парыцкі раён, Бабруйшчына.

Асьветнікі—на 100 пр.

ЛЮБАНЬ, 8-9. Працаўнікі асьветы Любанскага раёну пастанавілі падпісацца на 2-ю пазыку індустрыялізацыі на 100 проц. свайго месячнага заработку.

Загатовілі 70 вагонаў яблык.

МАГІЛЕЎ, 10-9. Пачалася нарыхтоўка яблык у арцелях і другіх сельска-гаспадарчых аб'яднаньнях якія ўжо атрымалі ад акрсельсаюзу авансы на гэтую мэту.

Усяго будзе нарыхтована 70 вагонаў яблык, пераважна зімовых гатункаў—антонаўкі 65 вагонаў адгружаюцца па нарадах Белсельсаюзу, які 30 вагонаў накіроўвае заграніцу.

Для мясцовых патрэб магілеўскі цэнтральны рабочы каапэратыў закупіў рэшту—5 вагонаў.

Арганізавалі арцель.

ВОРША, 9-9. Сяляне вёскі 2-ое Заважаньне, Багушэўскага раёну нядаўна арганізавалі арцель па вырабу санак, дуг і іншых сельска-гаспадарчых прылад для патрэб у сельскай гаспадарцы.

Арцель матар'ялам забясьпечана ў дастатковай колькасьці і зараз прыступіла да працы.

Яшчэ—„земляныя" дровы.

МАГІЛЕЎ. На вялізным гадылеўскім балоце, што на Быхаўшчыне, сёлета ідзе здабыча торфу. Пракапана канава ў 2 вярсты ўдоўжкі і ў сажань глыбінёю. Торф будзе скарыстаны Грудзінаўскімі млынам ды броварам. Торфараспрацоўкі вядзе Пераkладавіцкае мэліярацыйнае таварыства.

Сэкцыі пры сельсавеце не працуюць.

Больш году прайшло, як у Крупіцкім сельсавеце, Самахвалавіцкага раёну (Меншчына) арганізаваны сэкцыі, але працы іх зусім ня відаць. Вясковы актыў і некаторыя члены сэкцый прымаюць удзел у правядзеньні розных кампаній рэвалюцыйных сьвят але няма сталай плянавай працы, за адсутнасьцю добрага кіраўніцтва. Сельсавет таксама слаба дапамагае працы сэкцый і вельмі слаба сочыць за выкананьнем правядзеньня сэкцыямі тых ці іншых мерапрыемстваў. На пленумах сельсавету ніколі ня ставілася пытаньне, каб падштурхнуць працу сэкцый. Неабходна Ганнапаль - Крупіцкай ячэйцы КП(б)Б дапамагчы сельсавету падняць працу сэкцый, а РСК праверыць працу апошніх.

Самахвалавічы, Меншчына.

Дзіцячая камуна.

Абсьледваньне Ўсебеларускай дзіцячай камуны ў Магілеве закончана. Зроблены вывады і дадзены паказаньні аб далейшай працы.

Камуна ўсебакова вывучана.

Гэта вывучэньне выявіла станоўчыя і, асабліва, адмоўныя яе бакі.

Дасягненьні камуны — дасягненьні гаспадарчага характару. Камуна ўзмацніла сваю гаспадарку, пераходзіць на шматпалёвы севазварот, палепшыла паляводзтва і жывёлагадоўлю.

Наогул, матар'яльнае становішча досыць моцнае (уласныя будынкі, значная плошча зямлі з вялікім садам, 4 майстэрні, школа-сямігодка) і зусім дастатняе, каб на гэтым грунце пабудаваць узорную гаспадарку і наладзіць належнае выхаваньне дзяцей.

Якраз гэта апошняе (выхаваньне дзяцей) і кульгала на абедзьве нагі. У першым годзе свайго існаваньня камуна аддала галоўную ўвагу свайму гаспадарчаму будаўніцтву. Выхаваўчая праца была другараднай справай, і ў ёй хутка выявіліся вельмі хваробныя зьявішчы. Да гэтага далучылася яшчэ наліччa дэфэктыўных дзяцей і пераросткаў.

Выхаваўчы пэрсанал, наогул, не аказаўся на вышыні. Сталае сыстэмы выхаваўчае працы ня было выпрацавана. Выхаваньне ня было ўвязана з сельска-гаспадарчымі і іншымі вытворчымі працэсамі. Сярод выхавальнікаў узьніклі склокі, якія праходзілі на вачох у дзяцей. Ужываліся непэдагагічныя меры ўзьдзейнічаньня на дзяцей (застаўленьне без абеду, накшталт «карцэру» ў халодных калідорах, дзёрганьне за вуха, лаянкі з дзяцьмі), якія паказвалі поўную няпрыгоднасьць паасобных выхавальнікаў да даручанай ім справы.

У выніку абсьледваньняў камуны прыняты наступныя арганізацыйныя меры. Загадчыку камуны пастаўлена на від няпрыняцьце мер да ліквідаваньня склок і непэдагагічных «мэтадаў» узьдзейнічаньня на дзяцей. Звольнен загадчык выхаваўчай часткі і 4 супрацоўнікі, адна настаўніца пераведзена ў другую школу. Гарадзкому інспэктару нарасьветы аб'яўлена прэзыдыумам акрвыканкому вымова і кіраўніку піянэр-руху пастаўлена на від—за недагляд за працай камуны.

ЦЭНТРАЛЬНАМУ ВЫКАНАЎЧАМУ КАМІТЭТУ БССР.

Першыя пры ЦВК БССР курсы жанчын-грамадчыц, канчаючы сваю працу, шлюць прывітаньне і шчырую падзяку арганізатару і кіраўніку курсаў вышэйшаму органу Рэспублікі—Цэнтральнаму Выканаўчаму Камітэту Беларусі.

Яшчэ VII Усебеларускі Зьезд Саветаў адзначыў вялізарную ролю ўдзелу жанчын-работніц і сялянак у савецкім будаўніцтве, адзначыў дасягнутыя ў гэтай справе значныя вынікі і паказаў на неабходнасьць далейшага разьвіцьця і ўзмацненьня мерапрыемстваў па ўцягненьні жанчын у савецкае і грамадзкае будаўніцтва.

Ўрад БССР нясупынна вёў і вядзе работу па залучэньню працоўных жанчын у савецкае будаўніцтва і адшуканьню лепшых спосабаў гэтага залучэньня. Адным з такіх канкрэтных мерапрыемстваў ураду зьяўляецца арганізацыя курсаў, якія мы зараз скончылі.

Мы запэўніваем Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР, што атрыманыя на курсах веды мы злучым з практыкай савецкага будаўніцтва на мясцох, каб дасягнуць новых перамог нашай краіны на шляху да сацыялізму.

Няхай жывуць, разьвіваюцца і мацнеюць саветы рабочых і сялян!
Няхай жыве Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР!
Няхай жыве Саюз ССР!

САЦЫЯЛЬНЫ ТВАР ТАЛСТОГА.

(Да 100-годзьдзя з дню нараджэньня).

Леў Мікалаевіч Талстой—вялікі мастак: ён напісаў выключныя творы сусьветнай літаратуры. Спакой мудрага чалавека і палкасьць высьвядчальніка, глыбокая мастацкая праўдзівасьць выяўляюцца з кожнага яго радку. Піша ён пра Баграціёна, ці Напалеона, пра канаючага Сяргея Левіна, ці пра Анну Карэніну—усюды мастацкая праўда змушае верыць пісьменьніку, ісьці за ім, згаджацца з ім.

Стыль і мова Талстога, пабудова твораў, гістарычныя падзеі і інтымнае перажываньне яго гэрояў—адзіны маналіт. Усё жыве сваім жыцьцём.

Ня будзем спыняцца на асабістай драме Талстога, на яго супярэчнасьцях. Рэаліст і містык, аб'ектыўны сацыяліст і Ціханава Пустэча, непраціўленьне злу і «не магу маўчаць»—усё гэта супярэчнасьці, якія адбіваюць сілу і слабасьць, магутнасьць і слабасьць сялянскага руху ў былой царскай Расеі.

Нас цікавіць іншае: **як адбіўся сацыяльны твар Талстога ў яго мастацкай творчасьці?**

Возьмем лепшае з яго твораў «Вайна і Мір». На вялікім палатне Талстой дасканала малюе цэлую эпоху. Шмат гістарычных асоб, падзей. Барадзінскі бой, адступленьне, праца штабаў, уцяканьне абшарнікаў, інтымнае жыцьцё дзесяткаў асоб..., але дарэмна вы будзеце шукаць жыцьцё самога народу. Яго амаль зусім няма ў «Вайне і Мір». Цэмра прыгону, сялянскія непарадкі, адвечная барацьба сялянства з абшарнікамі—гэтага няма ў «Вайне і Міру». На двох-трох старонках Талстой апавядае аб адным сялянскім «бунце» пры набліжэньні арміі Напалеона. Але як гэта бледна, карыкатурна ў параўнаньні са ўсім творам!

Водлуг думкі Талстога, «мужычкі» проста заблазнавалі. Досыць было багатаму афіцэру, Мікалаю Растову, збіць аднаго „бунтаўшчыка", як усё было ліквідавана. Сяляне нават узрадаваліся гэтаму выяўленьню права багатага афіцэра-абшарніка.

Кіраўнічы князёўны Балконскай пачціва дакладвае афіцэру графу Растову.

— «Адважуся далажыць, найясьнейшы пан, што грубы народ тутэйшы ня хоча выпусьціць паню з маёнтку і пагражае разпрэгчы коні, з самай раніцы ўсё спакаванае і ясна-вяльможная пані ня можа выехаць».

Шалёная нянавісьць заліла Растова, калі ён даведаўся аб падрабязнасьцях гэтай змовы прыгонных. Ён накінуўся на кіраўнічага.

— Ты чаго глядзеў? Га? Мужыкі бунтуюць, а ты ня ўмееш справіцца? Ты сам—здраднік... Ведаю я вас, скуру спушчу са ўсіх...

— Я іх пазмагаюся—бясэнсна прыгаварыў Мікалай, задыхаючыся ад неразумнай, нялюдзкай злосьці і патрэбы выліць гэту злосьць.

У чым выяўляецца бунт мужыкоў? Князёўна Мар'я сьпяшаецца выехаць з маёнтку. Яна загадала нагрузіць на сялянскія вазы сваю маемасьць, але сяляне ня выконваюць загаду «законнай» абшарніцы. Стараста тлумачыць, што няма коняй.

— Усё ад божай кары,—кажа Дрон. Якія коні былі, у войска забралі, а некаторыя падохлі: сёлета год такі. Ня то, каб коні карміць, а каб самім з голаду не прапасьці! І так па тры дні ня еўшы сядзімо. Няма нічога, зруйнавалі дашчэнту».

Далей Талстой апавядае, як добрая князёўна хацела дапамагчы панскім хлебам сялянам.

Чула і па-добраму гаварыла князёўна з сваімі прыгоннымі, але тыя ўпёрліся і ня хочуць панскай міласьці—хлеба.

— «Чаго згаджацца-та, ня трэба нам хлеба.

— **Што-ж нам усё пакінуць так?** Не, ня згодны... ня будзе нашай згоды. Мы цябе шкадуем, а згоды нашай ня будзе. Ад'яжджай сама, адна—кажуць у натоўпе з розных бакоў.

— **Глядзі, навучыла лоўка, а ёй у прыгон ідзі! Сваё кінь, ды ў кабалу ідзі.** Як-жа? Я хлеб зьвярну! —чуюцца галасы ў натоўпе.

Вось да гэтых узбунтаваўшых сялян накіраваўся Растоў.

Ён, як належыць «праўнаму» абшарніку, выклікаў з натоўпу старасту, папярэдне зьбіў аднаго селяніна, які ня зьняў шапкі перад панам.

— Шапкі з галавы, здраднікі!—крыкнуў паўнакроўны голас Растова. — Дзе стараста — надрываючыся крычаў ён.

— Старасту, старасту кліча... Дрон Захарыч вас,—пачуліся дзе-ні-дзе пакорлівыя галасы, і шапкі пачалі зьнімаць з галоў.

— Нам бунтаваць немагчыма, мы парадкі захоўваем,—казаў Карп, і некалькі галасоў ззаду ў той-жа момант загаварылі разам:

— Як старычкі пастанавілі, многа вас, начальства...

— Разгаварвацъ? Бунт! Разбойнікі! Здраднікі!—бяз сэнсу не сваім голасам закрычаў Растоў, хапаючы за карк Карпа, — вяжы яго, вяжы!—крычаў ён, хоць і ня было каму вязаць апроч Лаўрушкі і Алпатыча.

Зьвязалі старасту па загаду Растова. Мужыкі адразу здаліся.

— Што-ж мы ніякай крыўды не зрабілі. Мы толькі, значыцца, па несьвядомасьці. Толькі недарэчнасьцяй нарабілі... Я-ж казаў, што непарадкі, —папракалі адзін другога...

Сяляне пачалі каяцца. «Хіба-ж можна так з панамі гаварыць?»,—сьмяюцца над пабітым Карпам сяляне.

«А праз дзьве гадзіны падводы сталі на двары багучараўскага дому. Мужыкі жвава выносілі і складалі на падводы панскія рэчы, і Дрон, па жаданьню князёўны Мар'і, выпушчаны з рундука, куды яго замкнулі, стоячы на двары, кіраваў мужыкамі».

Вось гісторыя мужыцкага бунту па Талстому. Досыць было зьявіцца маладому абшарніку—афіцэру графу Растову «з паўнакроўным голасам» абшарніка, і ўвесь бунт быў зьліквідаваны.

А як Талстой разьмеркаваў свой матар'ял? З аднаго боку, добрая, чулая князёўна, прыгожы Растоў, рашучы, адважны, а па другі бок—дурны, палахлівы натоўп, які сам чакае, каб яго білі і вязалі.

Чым тлумачыць такія адносіны Талстога да сялянскіх непарадкаў, якія былі ў 1812 г., у часе наступу Напалеона?

Талстой—не падкуплен абшарнікамі. Ён пісаў так, як думаў, і зусім ня імкнуўся дагадзіць абшарнікам. Але **ён сын сваёй клясы, ён—дваранін, граф, ён выконваў сацыяльны заказ.** **N.**

ТЫЛ І ФРОНТ НАШЫХ СУСЕДЗЯЎ.

Вопыт сусьветнай вайны паказаў, што шматмільённыя арміі, якія прымаюць удзел у барацьбе, могуць манэўраваць і нармальна весьці сваю працу толькі пры ўмовах максымальнага разьвіцьця вытворчых сіл, транспарту і ўсіх сродкаў сувязі, якімі ўладае краіна. Асабліва яскрава гэта вызначылася ў часе вайны 1914-18 г. г., калі разьвіцьцё колькасьці армій дасягнула максымальных разьмераў. Так, напрыклад, у працягу сусьветнай вайны ў армію было ўзята ў Англіі—10,7 проц., у Францыі—21,1 проц., Нямеччыне—20,4 проц., у старай Расеі—9 проц. усяго насельніцтва.

Ніякі генэральны штаб ці вайсковае міністэрства ваюючых краін не маглі прадбачыць характару будучай вайны і ўсе лічылі, што праз 3—4 месяцы пасьля яе пачатку вайна будзе скончана, і таму ніхто з іх ня меў пляну выкарыстаньня гэткіх чалавечых рэсурсаў. Калі ў працэсе вайны выявілася, што хутка яе скончыць нікому ня ўдасца, і што яна можа зацягнуцца на больш доўгі час, дык усе ваюючыя краіны пачалі папаўняць колькасьць сваіх армій усё новымі і новымі мабілізацыямі. У армію пачалі браць усіх мужчын чарговых узростаў, не зважаючы, якое месца забраныя ў салдаты займаюць у вытворчым арганізьме краіны. (У армію ня бралі толькі паліцэйскіх, найбольш буйных чыноўнікаў ды рознага роду асоб, якія хабарам і ашуканствам заставаліся ў тылу).

У выніку гэтага ў армію былі забраны значныя кадры кваліфікаваных рабочых, што вельмі дрэнна адбілася на вырабе рэчаў шырокага ўжываньня і, галоўным чынам, на вырабе рэчаў, патрэбных для вайны. Гэтак, напрыклад, у Францыі ў выніку толькі першых мабілізацый у жніўні 1914 году з агульнага ліку 46.976 прадпрыемстваў засталося працаваць толькі 25.502. Колькасьць рабочых у гэтых прадпрыемствах у жніўні 1914 г. скарацілася з 1.637.166 чал. да 534.387.

Усякага роду мабілізацыі значна зруйнавалі прамысловасьць і аднавіць яе магчыма было толькі паступова ды з вялікімі перашкодамі. Сусьветная вайна запатрабавала вялізарнага ўжываньня агнявых прыпасаў і ўзброеньня, і ніякія запасы не змаглі гэтыя патрэбы здаволіць. Посьпехі і паражэньні на франтох, галоўным чынам, залежалі ад вытворчасьці ў тылу.

Тэтым тлумачыцца тое, што, урэшце, на выраб рэчаў вайсковага спажываньня пачалі зьвяртаць больш увагі. Пачалося разгортваньне ваеннай прамысловасьці. Да кастрычніка 1914 г. у Францыі колькасьць прадпрыемстваў, якія знаходзіліся пад кантролем „міністэрства ўзброеньня і даставак", дасягнула 9200 адзінак, а ў 1917 годзе гэта колькасьць узрасла да 15.500 адзінак.

У сувязі з разгортваньнем ваеннай вытворчасьці ўзрасла і патрэба ў кваліфікаваных рабочых. Аб тэмпе павялічэньня колькасьці рабочых і мабілізаванай прамысловасьці Францыі сьведчаць наступныя лічбы: на артылерыйскіх заводах Францыі, калі ўзяць асноўны лік рабочых за 100 на 2 жніўня 1914 году, дык 10-VII 1915 г. было 500, 10-III 1916 г.—800, а 1-Х 1916 г. ужо 960. На тыя самыя лічбы ў Ліонскім раёне «парахавых службаў» было 100, 850, 1900 і 2440. Наогул, у жніўні 1914 г. у Францыі ў «ваеннай вытворчасьці» было занята ўсяго каля 45.000 чал. У канцы вайны гэта колькасьць узрасла да 1.800.000 чал. Для таго, каб укамплектаваць мабілізаваную прамысловасьць, прышлося адкамандыраваць з войска значны лік раней мабілізаваных кваліфікаваных рабочых. Напрыклад, да 1918 г. францускай арміяй было назад вернута ў тыл 1.500.000 чалавек для розных работ у прамысловасьці, капальнях, чыгунках, сельскай гаспадарцы і г. д. Такім чынам, фактычна ў арміі было выкарыстана толькі 16,6 проц. усяго насяленьня Францыі. Краіна і армія вельмі дорага заплацілі за тое, што кіруючыя дзяржаўныя органы загадзя не змаглі прадбачыць характару будучай вайны. Мабілізацыя зруйнавала вытворчасьць, якую пасьля прышлося аднаўляць у значнай меры рукамі тых-жа самых мабілізаваных.

Вайна паказала, што значная частка кваліфікаваных рабочых дае куды большую карысьць, працуючы на фабрыках і заводах, чымся яны былі-б у войску. Вопыт сусьветнай вайны паказаў, што колькасьць дзейнічаючай арміі знаходзіцца ў шчыльнай сувязі з колькасьцю і працай прадпрыемстваў, што засталіся ў тылу і, наогул, ад матар'яльных рэсурсаў (ад ваеннай вытворчасьці краіны, калі апошняя не атрымлівае ўсё з-за межаў, што, наогул, вельмі цяжка ў часе вайны).

Вышэй мы прыводзілі асноўныя весткі пра Францыю, у якой ваенная статыстыка пастаўлена вышэй, чымся ў іншых краінах. У іншых эўрапейскіх краінах, якія прымалі ўдзел у вайне, прыблізна быў той-жа самы малюнак агульных мабілізацый і наступных «адкамандыраваньняў». На ваеннай вытворчасьці ў сусьветную вайну было занята ў Англіі 2 міліёны чалавек, у Злучаных Штатах Паўночнай Амэрыкі—1.600.000 чалавек, у Італіі — 600.000 чалавек і г. д.

Сучасныя арміі вымагаюць ня толькі шмат матар'яльных выдаткаў, але і шмат чалавечых рэсурсаў. Страты армій у сусьветную вайну вызначаюцца наступнымі лічбамі: Францыя—забітых 1380 тыс., параненых—2800 тыс.; Нямеччына—забітых 1980 тыс., параненых—4500 тыс,; Аўстра-Вэнгрыя—забітых 1440 тыс., параненых 1980 тыс.; Англія—забітых 725 тыс., параненых—2760 тыс.

Гэтыя лічбы нас вучаць таму, што найбольшыя страты арміі цярпелі ў часе манэўравага пераходу вайны, калі абодвыя бакі шукалі спосабу як хутчэй яе скончыць; у 1916-17 г., калі, галоўным чынам, вялася пазіцыйная вайна, калі ваенныя апэрацыі адбываліся толькі час-ад-часу на нязначных вучастках фронту, тады процант страт быў найменшы; у 1918 г., калі ваюючыя бакі з надзвычайным напружаньнем імкнуліся скончыць вайну, спрабуючы зламаць пазіцыйныя франты і дамагчыся свабоды манэўраў, страты павялічыліся да нормаў 1914 году.

Такім чынам, вопыт вайны вучыць нас, што дзяржавы, якія вядуць вайну, павінны ў першы-ж год вайны даць на кожны мільён чалавек дзейнічаючай арміі папаўненьні ў 750000 чал. Мільённыя мабілізаваныя арміі штогод вымагаюць мільённых папаўненьняў.

На падставе вывучанага вопыту сусьветнай вайны, мы можам прасачыць і разгледзіць тыя рэсурсы, якія маюць нашы заходнія суседзі ў выпадку вайны з СССР. Аднойчы нам прыходзілася давесьці, што нашы заходнія суседзі ў выпадку вайны змогуць супроць нас выставіць 120 дывізій войска.

А якая будзе колькасьць мабілізаванай арміі? Колькі кваліфікаваных рабочых будзе ў першы пэрыяд вайны адарвана ад прадукцыйнай працы?

У сусьветную вайну 1914-18 г. г. на адну пяхотную дывізію прыпадала наступная колькасьць асоб (едакоў): ва ўсёй мабілізаванай нямецкай арміі было на дывізію 33500, з іх у баявым кадры—19900; у францускай—47000, з іх у баявым кадры—25000, у расейскай—33000, з іх у баявым кадры—28000. Улічваючы зьмяншэньне асобнага складу сучасных дывізій ваеннага часу ў параўнаньні з сусьветнай вайной, а таксама некаторую „рацыяналізацыю» тылавых аддзелаў, мы ўмоўна дапушчаем, што на кожную пяхотную дывізію ў будучай вайне прыпадзе каля 30000 «едакоў» усёй мабілізаванай арміі. Такім чынам, агульная колькасьць мабілізаваных армій **нашых заходніх суседзяў** у першыя месяцы вайны складзе каля 3.600.000, прычым у баявых кадрах каля 70 проц. колькасьці мабілізаваных.

Адсюль мы бачым, што ў выпадку вайны мы на нашых заходніх межах сустрэнем мільённыя арміі, якія па колькасьці сваёй будуць ня меншыя, як нямецка-аўстрыйскія арміі, што выступалі на нашым тэатры вайны ў 1914 годзе. З гэтага вынікае, што наш Савецкі Саюз прымушан будзе высунуць мабілізаваную Чырвоную армію, якая па колькасьці сваёй павінна быць ня меншай за арміі нашых ворагаў.

Паглядзім, якія чалавечыя рэсурсы маюць нашы заходнія суседзі?

На падставе афіцыйных статыстычных вестак асобных дзяржаў і нашых спэцыяльных падлікаў, стан чалавечых запасаў сумежных з намі краін разам узятых (Фінляндыя, Эстонія, Латвія, Літва, Польшча і Румынія) выяўляецца прыблізна ў наступным выглядзе: усяго ў гэтых краінах насяленьня 55.700.000 чал.: мужчын ва ўзросьце ад 18 да 45 год—10.000.000 чал., з іх здольных да ваеннай службы—7 млн.; пакідаючы рабочых, неабходных для транспарту, прамысловасьці і г. д., мы будзем мець лічбу ў 7.200.000 чал., якія будуць мабілізаваны, што складае 13 проц. усяго насяленьня.

Няхай нікога не збаламуціць тое, што ў сусьветную вайну Францыя і Нямеччына мабілізавалі 20 проц. насяленьня, а для нашых заходніх суседзяў мы бярэм толькі 13 проц. Як мы вышэй даводзілі, больш 1 з палов. мільёну чалавек, мабілізаваных у Францыі, былі адкамандыраваны назад, і, такім чынам, фактычна ў францускай арміі было выкарыстана толькі 16,6 проц. усяго насельніцтва. У Нямеччыне малюнак быў прыблізна такі-ж самы.

Зараз, у выніку імпэрыялістычных і грамадзянскіх войнаў, наогул, адбыліся вельмі значныя зьмены ў колькасных суадносінах паміж асобнымі групамі ўзросту насяленьня. Лічбы даводзяць, што процант мужчын ва ўзросьце ад 20 да 39 год у гады пасьля вайны, у параўнаньні з даваенным часам, зьменшыўся: у Нямеччыне з 16,1 проц.—да 13,7 проц., у Францыі—з 15,1 да 13,3 проц., у Англіі з 15,5 проц. да 14,0 проц., у Латвіі з 15,7 да 13,4 проц. Калі яшчэ прыкінуць процантаў 30 на нязгатных да службы і тых, хто наогул, не зьяўляецца ў армію, дык выходзіць, што да 1931 году ў шэрагі арміі можна будзе ўзяць у Францыі, 15,0, а ў Англіі—15, 3 проц. у ЗШПА—15,9 проц. Але з гэтай колькасьці некаторая частка яшчэ будзе пакінута на транспарце і дзяржаўным апараце. Такім чынам, узяты намі процант павінен яшчэ крыху зьменшыцца. Гэта гаворыць аб тым, што вялікія дзяржавы ня змогуць узяць вышэй таго проценту, які намі быў тут прыведзен вышэй.

У будучай вайне на работу тылу (ваенная прамысловасьць і галіны гаспадаркі, якія маюць першараднае значэньне для жыцьця арміі і палітычнай трываласьці тылу) будзе зьвяртацца вельмі шмат увагі. У зьвязку з гэтым, ня гледзячы на рацыяналізацыю вытворчасьці і больш высокі тэхнічны базіс прамысловасьці, колькасьць рабочых, занятых на больш важных вучастках гаспадаркі і ў першую чаргу ваеннай прамысловасьці, не паменшыцца ў параўнаньні з мінулай вайной. На фабрыках і заводах будуць працаваць міліённыя арміі рабочых. У выпадку новай вялікай вайны ў ваеннай прамысловасьці будзе занята (прыблізна): у Францыі—2.500 тысяч, Англіі 2.500 тысяч, ЗШПА—3.500 тысяч, Чэха-Славакіі—300 тысяч, Польшчы—100.000 тысяч, Румыніі—50 т. і Фінляндыі—30 тысяч рабочых.

На падставе гэтага мы кажам, што ў будучай вайне ў армію будзе ўзяты меншы процант насяленьня, чымся гэта было ў сусьветную вайну 1914-18 г. Максымальная колькасьць насяленьня, што можа быць узята ў войска, ня можа быць больш як 14—16 проц. усяго насяленьня.

Падагульваючы наш нарыс, мы кажам: у будучай вайне на беларускім, ды наогул заходнім тэатры вайны мы сустрэнем з боку ворага міліённыя арміі, якія па характару сваіх апэрацый будуць значна адрозьнівацца ад грамадзянскай вайны. Гэтыя апэрацыі будуць мець характар манэўравага пэрыяду 1915-16 г. з глыбокімі абходамі, манэўрамі і г. д.

Вопыт вайны паказаў, што посьпехі на фронце знаходзяцца ў шчыльнай сувязі з ваенна-вытворчымі магчымасьцямі тылу. Пытаньне аб кваліфікаванай рабочай сіле набывае асабліва важнае значэньне для абароны краіны, у нашых умовах, калі пралетарыят зьяўляецца нібы цэмантам, які ўзмацняе Чырвоную армію.

Вопыт вайны 1914-18 г., а таксама і грамадзянскай вайны, павінен быць як сьлед вывучан і ўлічан.

Н. Ш.

ЖЫЦЬЦЁ І ПРАЦА АСЬВЕТНІКА.

Аб падвышэньні кваліфікацыі настаўніцтва

Адна з чарговых задач у галіне пэдагагічнай адукацыі на 28-29 вучэбны год разгарнуць працу «Пэдтэхнікум у дому», папулярызаваць экстэрнаты за пэдфак і пэдтэхнікумы.

Яшчэ да апошняга часу сярод усяго складу вясковых настаўнікаў ёсьць шмат такіх працаўнікоў, якія ня маюць спэцыяльнае пэдагагічнае адукацыі.

Гэты кадр настаўнікаў утварыўся за часы шпаркага росту школьнае сеткі, калі нашы пэдтэхнікумы і другія пэдагагічныя ўстановы не маглі адразу даць патрэбнага ліку настаўнікаў.

Зараз нашы тэхнікумы і 2-хгадовыя пэдкурсы могуць цалкам задаволіць нашы запатрабаваньні ў настаўніках і даваць ужо замену тым, якія ня маюць спэцыяльнае пэдагагічнае падрыхтоўкі. Улічваючы тое, што некаторыя настаўнікі хоць і ня маюць спэцыяльнае пэдагагічнае адукацыі, але на працягу некалькіх гадоў, працуючы ў школах, набылі стаж і вопыт і могуць быць карысным працаўнікамі.

Народны Камісарыят Асьветы яшчэ ў мінулым годзе выдаў палажэньне аб экстэрнатах за пэдтэхнікум.

Гэтае палажэньне дае поўную магчымасьць тым настаўнікам, якія ня маюць належнай асьветы, а хочуць яе мець і працаваць у школах, набыць яго, здаўшы іспыты за пэдтэхнікум. Здаўшы ўсе залікі за пэдтэхнікум, настаўнік карыстаецца ўсімі правамі і прывілеямі, як і скончыўшыя пэдтэхнікумы.

Акрамя экстэрнату, паколькі цяжкавата здаваць усе прадметы адразу за пэдтэхнікум, Народны Камісарыят Асьветы ўвёў часовае мерапрыемства для афармленьня адукацыі настаўнікаў—«Пэдтэхнікум у дому».

«Пэдтэхнікум у дому» існуе ўжо цэлы год. Пры гэтым мерапрыемстве вясковаму настаўніку значна лягчэй аформіць сваю адукацыю за пэдтэхнікум. Вядучы працу ў школе і не адрываючыся ад яе ў вольныя хвіліны працы можна на працягу ўсяго году рыхтавацца за адзін курс пэдтэхнікуму і ў веснавы пэрыяд з мая і да 15 чэрвеня здаваць залікі, калі-ж на выпадак няўдачы вясною па тым ці іншым прадмеце, настаўнік можа трымаць яшчэ і ў васеньнюю сэсію.

Як бачым НКА дае выхад тым настаўнікам, якія былі прыняты ў школы на працу апошніх гадоў без спэцыяльнай пэдагагічнай падрыхтоўкі і адукацыі—яе набыць і заставацца на працы.

Аб мерапрыемствах НКА па афармленьні пэдагагічнае адукацыі павінен ведаць кожны настаўнік, які яе ня мае і пастарацца набыць, бо ў бліжэйшыя 2-3 гады Народны Камісарыят Асьветы прымушан будзе выдаць пастанову аб замене настаўнікаў без спэцыяльнай пэдагагічнай падрыхтоўкі спэцыялістамі і тады можа быць шмат незадавальненьняў і нараканьняў.

У свой час, калі старая царская школа разбуралася, а ўводзілася адзіная працоўная савецкая школа, настаўнікамі ў II канцэнтр 7-к прызначаліся з ліку скончыўшых пэдтэхнікумы, а зараз ёсьць ужо поўная магчымасьць усіх пэдтэхнікумаўцаў замяніць пэдфакаўцамі, аб чым дан загад ад НКА ў жніўні м-цы г. г. ужо ў другі раз.

Усё разам узятае выразна гаворыць аб напрамку НКА на замену працаўнікоў адпаведнай падрыхтоўкі і спэцыяльнасьці.

Усё гэта павінна быць вядома шырокім колам асьветнікаў, якія ня маюць спэцыяльнай дакумантальна афармленай пэдагагічнай падрыхтоўкі для працы ў адпаведных навучальных установах НКА.

Акруговыя інспэкцыі народнай асьветы і райінспэктары павінны сваечасова паставіць да ведама ўсіх настаўнікаў і шырока папулярызаваць экстэрнаты пры пэдтэхнікумах і «Пэдтэхнікум у дому», як мерапрыемствы па афармленьні і падвышэньні кваліфікацыі настаўніцтва.

Ан—скі.

Вылучэнства ў саюзе працасьветы.

Згодна дырэктывам партыі і вышэйшых устаноў савецкай улады ў розных саюзах і арганізацыях праводзіцца вылучэнства на адказныя савецкія і гаспадарчыя пасады. Па газэтных зьвестках і справаздачах відаць, што вылучэнцы апраўдваюць сябе.

Вылучэнства мае месца нават у Чырвонай арміі, хаця-б, здавалася, вылучэнству тут менш за ўсё месца. Тым больш вылучэнства павінна было-б практыкавацца па лініі культасьветнай, напр., пры высоўваньні кандыдатаў у загадчыкі школ, раённыя інспэктары і інш. А між тым да гэтага часу назіраюцца факты, калі на гэтыя пасады высоўваюцца ў адміністрацыйным парадку і прызначаюцца асобы, зусім не аўтарытэтныя сярод настаўніцтва, з якім прыдзецца працаваць, і ня маючыя належнай падрыхтоўкі. Прызначаюцца часамі людзі, зусім невядомыя па практычнай працы, са школьнай лаўкі. І зразумела, цэлы шэраг непаразуменьняў. А саюзныя органы працасьветы сваіх працаўнікоў ня ведаюць і ня вывучаюць і ўдзелу ў культурным будаўніцтве прынімаюць вельмі мала.

Такое зьявішча трэба лічыць ненармальным. Саюзныя арганізацыі павінны вывучаць працу членаў свайго саюзу і найлепшых працаўнікоў высоўваць на больш адказную працу. Трэба больш прыцягваць масу да гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, высоўваць лепшых і аўтарытэтных таварышоў на працу. Ад бюракратычных форм трэба патрохі адыходзіць. Тады будзе больш чуласьці ў нашым савецкім апараце, будзе праяўляцца больш ініцыятывы, грамадзкасьці. А зараз у нас стараюцца больш дагадзіць таму, ад каго залежыць тая ці іншая асоба.

У нашым саюзе прынята больш націскаць на радавых працаўнікоў, а мала практыкуюцца мэтады грамадзкай ацэнкі карыснай працы паасобных таварышоў менш, чым у іншых саюзах. Часамі дзесяткамі гадоў працуе ў глухой вёсцы асьветнік, змагаецца з цемрай, і ніхто не падтрымае яго ў цяжкай працы. Трэба лепшыя прыклады даваць ня толькі ў літаратурных творах, але і ў самым жыцьці, трэба выяўляць і паказваць жывых людзей, будаўнікоў новага жыцьця.

В. С.

Школы забясьпечаны падручнікамі.

На апошнім пасяджэньні прэзыдыуму цэнтральнага праўленьня саюзу працаўнікоў асьветы [illegible]

З дакладу [illegible] Наркамасьветы БССР [illegible]

[illegible]

Прэзыдыум ЦП саюзу [illegible]

За калектыўную вытворчасьць у саюзнай працы.

[illegible]

Волін.

Трэба ажывіць патрэбную справу.

На апошнім пасяджэньні прэзыдыуму ЦП саюзу працасьветы быў заслуханы даклад дырэктара Менскага беларускага пэдтэхнікуму аб працы «Пэдтэхнікуму на даму».

З дакладу высьветлілася, што ў гэтай вельмі важнай справе менскім пэдтэхнікумам амаль нічога ня зроблена. Наогул пэдтэхнікум аднёсься да гэтай справы чыста фармальна і займаўся больш папяровымі адпіскамі.

Прэзыдыум ЦП саюзу, прымаючы пад увагу, што „Пэдтэхнікум на даму" зьяўляецца лепшым мэтадам перападрыхтоўкі настаўніцтва, пастанавіў абгаварыць гэтае пытаньне на канфэрэнцыях сяброў саюзу працасьветы. Пастаноўлена таксама прасіць Наркамасьветы выдаць дэталізаваныя праграмы і неабходныя падручнікі, якія [illegible]

З звайго боку цэнтральнае праўленьне пастанавіла адпусьціць магчымую суму, каб даць падручнікі ў раённыя прафсаюзныя бібліятэкі. Неабходна і Наркамасьветы з сум, адпускаемых на перападрыхтоўку настаўніцтва, выдзеліць грошы на забясьпечаньне раённых бібліятэк падручнікамі.

Прэзыдыум ЦП саюзу зьвярнуўся да ўсіх калектываў пэдагагічных тэхнікумаў БССР з просьбай дапамагаць у працы «Пэдтэхнікум да даму» ў парадку грамадзкай працы.

Наша перапіска.

Воку—ваш артыкул „Цікавая мэтамарфоза" друкавацца ня будзе—нельга звальняць настаўнікаў толькі таму, што яны зьяўляюцца роднёй папам, магчыма гэта не перашкаджае ім быць добрымі настаўнікамі, аб чым вы якраз нічога ня пішаце.

Артыкул-жа ваш „Папы настаўнікі" накірован Бабруйскаму ўпаўнаважанаму ЦКК РСІ.

Настаўніку Н. М.—ваш допіс „Патрэбная рэформа" ня пойдзе—па нашаму ваша рэформа якраз непатрэбна.

Трэба вывучыць справу разьвядзеньня тытуню.

У сувязі з заметкай «Шаўкоўніцтва ў БССР—рэальная справа», зьмешчанай у № 199 газэты «Савецкая Беларусь», паведамляю наступнае.

У архіве Беларускай Сельска-Гаспадарчай Акадэміі маюцца весткі аб добрых выніках культуры тутавага дзерава і разьвядзеньня шаўкавічнай вусені, якія мелі месца ў былым Горацкім Земляробчым Інстытуце ў пэрыяд часу 1848-54 г. г. У Акадэміі да гэтага часу захаваліся ўзоры шаўкавічных коканаў, якія меліся тады, маецца таксама шоўкаматальны варстат, адпаведны апісаньню яго ў Энцыклёпэдыі-слоўніку Брокгауза і Эфрона т. 39.

Культура тутавага дзерава, якая дала зусім добрыя вынікі ў Горках, у той час, аднак, за межы Горацкага раёну не распаўсюдзілася.

Гэтага нельга сказаць пра другую расьліну, якая можа мець ня меншае значэньне для інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі БССР, а іменна пра тытунь; гэта расьліна дасканала разьвіваецца ня толькі ва ўмовах суседняй з намі УССР, але і ў умовах БССР. У часы Горацкага Земляробчага Інстытуту культура тытуню, выпрабаваная спачатку ў Інстытуце, атрымала потым досыць шырокае распаўсюджаньне і за межы Горацкага раёну, што можна ўбачыць, напрыклад, з афіцыйнай справаздачы аб Горацкай сельска-гаспадарчай выстаўцы 1853 году,—на гэтай выстаўцы сярод іншых экспанатаў сельскай гаспадаркі, дэманстраваліся ўзоры тытуню і тытунёвых вырабаў, атрыманыя ня толькі на Навуковай Фэрме Інстытуту (турэцкі тытунь), але і ў маёнтку аднаго абшарніка Магілеўскай губ., Копыльскага павету (амэрыканскі тытунь), а таксама ў адным маёнтку Смаленскай губ. Рослаўльскага павету (гаванскі тытунь). Незалежна ад тытунёвых экспанатаў Навуковай Фэрмы, Батанічны сад Інстытуту выставіў тады 15 відаў цыгар, выробленых з розных гатункаў разьведзенага ў ім тытуню. Склаўшыя справаздачу — прафэсары Цэлінскі і Рэго гавораць, што дабраякаснасьць выстаўленых тытунёвых вырабаў «сьведчыць аб магчымасьці разьвядзеньня тытуню ў тутэйшым краі». (Запіскі Горацкага Земляробчага Інстытуту, кн. III, стар. 157). Нажаль, надышоўшыя затым гады рэакцыі і зачыненьне Інстытуту, перашкодзілі яму замацаваць у жыцьці дасягнутыя посьпехі ў галіне разьвядзеньня тытуню. Аднак, калі прыняць пад увагу, што пададзены вывад складзен на падставе праверных нагляданьняў, якія рабіліся ў працягу некалькіх гадоў і зроблен такімі паважнымі і асьцярожнымі працаўнікамі, як аўтары справаздачы, то практычнае значэньне яго для сельгаспадаркі БССР наўрад ці можа выклікаць сумненьне. Гэта пацьвярджае і прыклад Украіны, дзе разьвядзеньне тытуню займае значную частку сельскагаспадарчага прыбытку, гэта пацьвярджаюць і весткі батанічнага саду сельска-гаспадарчай Акадэміі, дзе здаўніх часоў і да гэтага моманту з посьпехам культывуюцца некалькі гатункаў тытуню (амэрыканскі, аргентынскі і інш.), адзін з гэтых гатункаў і скарыстоўваецца для паленьня прафэсарам, загадчыкам саду.

Трэба думаць, што культура шаўкавіцы і тытуню сапраўды можа мець вялікае значэньне для інтэнсыфікацыі сельскай гаспадаркі БССР (адна дзесяціна тытуню можа даць каля 600—700 руб. чыстага прыбытку), але для таго, каб пытаньне аб гэтых культурах можна было паставіць на рэальную глебу, неабходна выпрабаваць іх раней у сельскай гаспадарцы з дакладным улічэньнем усіх фактараў вытворчасьці, г. зн. фактараў і натуральна-гістарычных і эканамічных.

Вось чаму, як ні цікавы нагляданьні, паведамленыя ў заметцы аб шаўкаўніцы, яны вельмі недастаковы. Гэтыя нагляданьні неабходна паставіць на вопытных сельска-гаспадарчых становішчах БССР. Нажаль, нават Горацкая сельска-гаспадарчая вопытная Станцыя, якая павінна працягваць работы, пачатыя ў свой час вопытным полем Горацкага Земляробчага Інстытуту, нават гэта станцы, наколькі нам вядома, не вывучае памянёнай культуры.

У сучасны момант практычна важным пытаньнем зьяўляецца пытаньне, якім спосабам увесьці ў праграму вопытных станцый вывучэньне культур памянёных расьлін. Гэта пытаньне і пажадана было-б абмеркаваць у друку.

Н. Пелехаў.

Будні Мазырскага цагельнага заводу.

На адлегласьці паўтары—дзьве вярсты ад гораду знаходзіцца цагельны завод камунтрэсту. Да рэвалюцыі завод належаў пану Кіркевічу. Будуючы завод, ён ня лічыў колькасьці сыравіны, якая мяецца вакол заводу. Працаваў ён некалькі год. У 1925 г. завод перайшоў у веданьне камгасу; не хапала частак, і завод стаяў і ў 1925 годзе. У 1926 годзе завод пачаў працаваць, якасьць вырабляемай цэглы добрая, але ўсё-ж вытворчая праграма ня выконвалася з-за адсутнасьці патрэбнай колькасьці сыравіны. У 1927 годзе вытворчая праграма выканана на 60-70 проц.

Урэшце, 1928 год, і тут праграма зноў ні ў якім разе ня будзе выканана, і вось па якой прычыне: сёзон працы цагельнага заводу да верасьня месяца, а ён гэтымі днямі спыніць сваю працу, калі ня будзе сыравіны. Каго-ж вінаваціць у гэтым? Ні адміністрацыю, ні завком нельга вінаваціць, бо яны раней гэта прадбачылі і ставілі пытаньне аб пераводзе заводу ў іншае месца, але адказу пакуль не атрымалі.

Мне даводзілася хадзіць цэлы дзень па заводзе, гаварыць з рабочымі, адміністрацыяй, але яны не вінаваты. У старой кар'еры (адкуль дастаўляюць гліну) маецца вялікі запас яе, але падыйсьці да гэтай кар'еры вельмі небясьпечна,—могуць быць няшчасныя выпадкі, абвалы. Рабочыя выяўляюць ініцыятыву, каб знайсьці гліну. Вось, напрыклад, рабочы Шчарбіна (старшыня вытворчай камісіі) усе свае сілы аддае на тое, каб знайсьці гліну. Знайшоў месца, прасьвідраваў на два сажні, гліна ёсьць, а дастаць яе цяжка—вада залівае.

Полудзень. Гудок. Рабочыя (іх 46 чал.) зьбіраюцца ў сталоўку. Прайшло паўгадзіны, папалуднавалі. Старшыня завкому абвяшчае, што зараз будзе чытка. Рабочыя сядаюць за стол. Чытаюць аб экспэдыцыі Нобіле, але раптам адзін з рабочых гаворыць:—А што мне дае газэта... (а іх выпісваюць 35 экз.), калі гэтымі днямі я пайду зноў на біржу, давай лепш гаворым, дзе дастаць гліну, і што нам рабіць.

Так спрачаліся, пакуль не загудзеў гудок. Зноў рухавік пыхае, шасьцёркі крычаць, ваганеткі падаюць гліну і на тачках адвозяць гатовую цэглу.

А пасьля працы зноў абгаварваюць пытаньне аб цэгле, аб працы, і так цэлы дзень рабочыя гавораць усё аб адным. У мінулым годзе горад адчуваў вялікі недахоп цэглы, уся цэгла была загадзя прадана, а каапэрацыйнае і камунальнае будаўніцтва павінна было купляць у прыватнікаў і пераплачваць па 10 руб. на тысячы.

У гэтым годзе камунтрэст дае цэглу камгасу, а каапэрацыйныя арганізацыі (Жакты) павінны купляць у прыватнікаў, а ў будучым годзе, мабыць, і камгасу прыдзецца купляць у прыватнікаў, а ў іх якасьць нядобрая і даражэй на 25 проц. Вось чаму мы зараз павінны паклапаціцца аб пабудове цагельнага заводу,

Яўхім.

Новыя працкалектывы.

Віцебск, 10-9. У 1928-29 апэрацыйным годзе кіраўніцтвам працкалектывамі намечаны да арганізацыі: працкалектыў панчошнай фабрыкі на 300 рабочых, працкалектыў абутковай вытворчасьці на 70 рабочых, вытворчасьці дзіцячага абутку—20 рабочых, гарбарня на 30 рабочых і працкалектыў па вырабу матрацаў на 30 чал. Усяго мяркуецца адчыніць 5 новых працкалектываў з агульным лікам рабочых у 450 чал.

З ліку існуючых працкалектываў кіраўніцтва мяркуе пашырыць працкалектыў па збору рызьзя на 300 рабочых, мэталёўцаў—70 рабочых, хімікаў—40 чал., па вырабу люстэрак—70 чал., шорнікаў—25 чал., па вырабу лямцу—20 чал., загатоўшчыкаў—7 чал., бляхароў—15 чал., бэтоншчыкаў—40 чал. і «Трудторг» на 30 чал. Усяго працкалектывамі будзе ахоплена 617 новых рабочых. На пашырэньне і арганізацыю новых працкалектываў патрабуецца 275250 р.

ЗА ДАЛЕЙШАЕ ЎЗМАЦНЕНЬНЕ ЭКСПАРТУ.

Нядаўна агалошан абежнік Савету Працы і Абароны і толькі што разасланы Наркамгандлем БССР усім загатоўцам аб ролі дзяржаўных і каапэрацыйных арганізацый, а таксама прыватных асоб у загатоўцы экспартных тавараў другараднага значэньня—яшчэ раз са ўсёй рашучасьцю і настойлівасьцю падкрэсьлівае ўсю важнасьць і сур'ёзнасьць экспарту другарадных відаў тавараў. Трэба сказаць, што, ня гледзячы на ўжытыя меры да павялічэньня новых відаў экспарту, да гэтага часу гэта праца яшчэ ня вельмі шырока разгорнута, яшчэ ня ўсе раёны ахоплены загатоўчай дзейнасьцю. Пагоня за першараднымі таварамі, імкненьне загатаўляць, галоўным чынам, тавары першараднай важнасьці засланяе, нажаль, ініцыятыву загатоўкі дробных, новых відаў тавараў.

У 1927-28 годзе беларускі асноўны экспартэр—Белдзяржгандаль разьвіў вялікую працу па загатоўцы другарадных відаў, павялічыў сваю намэнклятуру да 50-ці назваў, але гэтага мала. Яшчэ маюцца цэлыя раёны, якія застаюцца ня вывучанымі, цэлыя раёны, неахопленыя загатоўкамі, і на гэтыя зьявішчы зварочвае ўвагу вышэй азначаны абежнік.

Каапэрацыя да гэтага часу не раскачалася, як сьлед, у адносіне выяўленьня новых відаў экспарту. Мала таго, каапэрацыя часта варожа адносілася да экспартных заданьняў. А таму дырэктыва вышэйшага рэгулюючага органу—Савету Працы і Абароны—павінна значна і востра зьмяніць адносіны каапэрацыі да экспартных заданьняў па БССР.

Трэба прызнаць, што вельмі перашкаджае разьвіццю экспарту другараднага значэньня слабое і несваечасовае фінансаваньне экспартуючых арганізацый, што значна адбілася на ходзе загатоўчай працы.

Далейшае разьвіццё і ўзмацненьне экспарту павінна быць праведзена найбольш інтэнсыўным і ўзмоцненым тэмпам, для чаго ў гэтым абежніку маецца важны момант: «у тых пунктах, дзе дзяржаўныя і каапэрацыйныя арганізацыі ня могуць ахапіць рынку ўласным апаратам, прапанаваць апошнім выкарыстаць прыватных асоб і арганізацыі ў загатоўцы другарадных відаў экспарту, шляхам утварэньня камісійных і іншых дагавораў".

Гэты спосаб, бязумоўна, дасьць магчымасьць глыбей ахапіць найбольш глухія раёны БССР.

Усе вышэйазначаныя мерапрыёмствы зьяўляюцца надзвычайна важнымі, але галоўнае, каб нашы каапэрацыйныя і дзяржаўныя загатоўцы ўявілі сабе ўсю неабходнасьць узмацніць экспарт другарадных тавараў, адмовіліся ад канкурэнцыі паміж сабой, дапамагалі адзін другому і агульнымі сіламі імкнуліся да поўнага ахопу рынкаў усёй БССР, каб у 1928-29 г. даць максымальную колькасьць экспарту другараднага значэньня.

Леўскі.

ХЛЕСТАКОЎ, ЯКІХ ЯШЧЭ НЯ БЫВАЛА.

Вайна. Голад. Разруха. А разам з тым усё, што толькі можа рухацца, пускаецца ў ход. Усё рухалася, пакуль ішло,—стала—кончана. Няма каму рамантаваць. Для чалавечага арганізму не хапала хлеба, і чалавек нэрвамі і воляй натужваў сілы і ішоў да апошняга выдаху... Машына, тэхніка зусім іншая, яна не адчувае... Што ёй клясавы інстынкт, будучына і г. д. Дай ёй сырцу нафты, вугалю, інжынэра і ўсё. А вугалю, нафты за фунт—фунт золата... Застой. А некаторыя спэцы—інжынэры былі заграніцай і на зажытыя каштоўнасьці на баль-маскарадах у касьцюмах «зьвярыных бальшавікоў» танцавалі модны для таго цывілізаванага часу „Танец Смерти". Чужаземная буржуазея ў экстазе поўным бруячай радасьці—вітала воплескамі навінку сэзону.

Апэтыт ненасытнай тыгрыцы разгараўся з незьмернай сілай: як-жа, перад вачыма... праўда хоць на сцэне... чорная сьмерць у кароне з двухгалавым арлом давіць чалавека ў шэрай вопратцы і будзёнаўцы... На труп узьлятае белая фэя... Ізноў-такі ў кароне... і разам са сьмерцю танцуе заключны акорд... Публіка воплескала, чуючы кроў. Эмігранты ў экстазе:—Ура! Перамаглі!..

А на савецкай зямлі фронт танцаваў свой танец, заключны акорд якога ўліваў у змучаны, галодны і халодны арганізм рабочых і сялян гарачыя сокі веры і надзеі. З неймавернай сілай рашчымляліся цэпкія лапы балярыны сьмерці.

І вось, у такі час, уявеце сабе, у пакой вайсковай установы ўваходзіць чалавек. Ветліва павітаўся і яшчэ ветлівей прапануе вам свае паслугі:—

... Ён інжынэр!..

Ён член РКП!..

На руках партбілет!..

Стаж з 1917 году!..

О, радасьць! Наколькі патрэбен такі чалавек... Разруха... Недахоп тэхнічных сіл... І тут вось ён, як з неба зваліўся. Ён, Круковіч Пётр Пятровіч, з партбілетам—інжынэр...

Пашло назначэньне за назначэньнем. Чалавек патрэбны. Уперш назначылі на пасаду ваенкома Дагестанскай абласной ваенна-інжынэрнай дыстанцыі, а потым—ваенкома Тэрскай абласной ваенна-інжынэрнай дыстанцыі, ваенкомам Растоў н-Д ваенна-інжынэрнай дыстанцыі, ваенкомам 3-га дывізіёну ваенна-палявога будаўніцтва і г. д. і г. д. і г. д. Ня ведаем добра, што ён там рабіў, але факт той, што не спадабалася Пятру Пятровічу Круковічу гэта праца. Пераходзіць Круковіч на працу па галіне Крымвышуку. У 1920 годзе ён—памочнік начальніка Крымвышуку Дагестанскай рэспублікі. Вядзе барацьбу... са злачынным элемэнтам...

Чыстка партыі ў 1921 годзе прымушае яго пакінуць гэтую працу. Вычысьцілі. Абвінавачвалі ў цэлым шэрагу злачынстваў, у тым ліку і ў зносінах са злачынным сьветам. Але Круковіч духам ня падае і часу ня траціць. Прыяжджае ў Харкаў і, маючы на руках цэлы пук дакумантаў, у тым ліку і дакуманты аб партыйнасьці,—прымайстроўваецца ў кіраўніцтва Нач. Інж. Украіны і Крыму, дзе, атрымаўшы мільён рублёў, зьнікся...

Будучы чалавекам нядурным і ўяўляючы сабе, што ён ужо—ня ён і жыць яму, як Круковічу, цяжкавата будзе, ён накіроўваецца ў Петраград. Там карыстаецца старым сродкам. Купляе новыя дакуманты, у тым ліку і партбілет з адзнакамі, што прайшоў „чыстку"... і Круковіча няма, а ёсьць новы чалавек з новым прозьвішчам, з новымі дакумантамі.

У «інжынэра» разам з іншымі дакумантамі маецца пасьведчаньне, што ён студэнт другога курсу інстытуту грамадзянскіх інжынэраў. Карыстаючыся ім «інжынэр» паступае на пасаду таксатара ў «Северолес». А так як «інжынэр» чалавек з шырокай натурай і з добрым нюхам, дык ён, нашчупаўшы новае „дело", рашыў, што тут «ні салам, ні маслам» не пажывішся. Прыгнуў кот цераз плот і няма...

І паехаў наш коцік „гражданскі і вайсковы інжынэр" у горад Омск. Горад думае далёкі, але пэўны...

А ў гэты час зусім закончылася вайна. Бот і лапаць прыдушылі чорную драпежную балярыну—сьмерць... Толькі брат яе голад шалыгаў па некаторых частках савецкай зямлі і біноклем вялікіх, выпуклых з абцягнутае скуры касьцяка—воч выбіраў сабе дабычу... І ня ўзіраючыся на стогн хворых са сьціснутымі зубамі—адзнакай вялікага і трагічнага спакою, удзельнікі нядаўнай крывавай драмы сталі рабочымі ў сваіх варштатаў. Застукацелі машыны і гудком фабрычных камінаў, жыцьцё сыгналізавала абуджэньне таго, што часова замерла..

У такую пору „інжынэр" узяўся за выкананьне абавязкаў «производителя работ» у сібірскай краявой ваенна - інжынэрнай дыстанцыі ў г. Омску. Праз нейкі час абурэньне рабочых зьдзекам некваліфікаванага кіраўніка, а потым вялікая грашовая растрата і—«інжынэра» няма...

Харкаў. ЦК КП(б) Украіны. Габінэт кіраўніцтва спраў ЦК. За сталом кіраўнік—наш стары знаёмы.

Мучаць яго думкі аб грошах. Нэрвуе магчымасьць няпрыемнага спатканьня... І просіць ён перавесьці яго на «скромную» пасаду загадчыка дачным аддзелам Харкаўскага Выканкому. Перавялі. Там раскашэльвае больш 4000 р. дзяржаўных грошай не якіх-небудзь «совзнакаў», а самых новенькіх чырвончыкаў... А чырвончыкі толькі яшчэ ў сьвет выйшлі і гэтакія новыя... ліпкія... вось так проста і да рук і ліпнуць, што не адарвеш. Узяў іх «інжынэр» і айда ў дарогу... А ў дарозе чырвончыкі прынадабяцца, тым болей, што ехаць аж да самага Пскова. А горад Пскоў звычаі старыны «блюдзе»... Сустрэў гасьцям з хлебам сольлю ды і пажалуйце на пачэснае мейсца прараба Пскоўскага Губвіду па Тарапецкаму раёну. Тут ізноў «деньга» узьлюбіла нашага «інжынэра». Узяў гэта ён яе, ды ня тое, што ўзяў, а проста абхапіў, як называецца і павёз у Растоў н-Дану...

Прыехаў туды, як на бацькаўшчыну. Вядомая рэч, тут на ногі ўставаў, жыць вучыцца пачынаў. Памятае ня толькі ваенна-інжынэрную дыстанцыю, а кожны куток і кожную... э, ды што гаварыць—усё адным словам... Праўда, яго не пазналі, бо ён—то ён, а паперы былі другія.

Але як бы там ні было, пасаду далі, ды яшчэ якую, сымбалічную! Пазначылі яго ў Паўночна-Каўказскую краёвую камісію дапамогі зьняволеным І пасьпеў гэты чалавек запакаваць у кішэнь чутачку больш 5000 руб., як узялі ды і самога зьнявалілі. Аддзякавалі за дапамогу. Праўда, пакуль што за омскія справы. Але не здарма ён інжынэр—усякую тэхніку ведае. Павялі гэта яго ў камісію справы новаму начальству здаваць, а ён ногі на перад, ток у рухавік і бывайце здаровы. Раставічане—лаві!.. дзяржы!.. крычаць. Але дзе-ж там птушку ў паветры зловіш!..

І паляцела гэта яна ў Ленінград. Убачыўшы, што далёка адляцела, села на зямлю «клюнуць» што-небудзь. Клюнула. З шляхоўкай (путевкой) ПУР'а войск едзе інжынэр ужо пад новым прозьвішчам Старшэўскага Адама Канстанцінавіча. З новым прозьвішчам і з новым партбілетам. З новым партбілетам і з новым напрамкам... Усюды думае бываў, магу быць географам ня горшым чым які-небудзь прафэсар якога-небудзь унівэрсытэту, а ў Беларусі ня бываў,—„безобразие"!..

І паехаў...

І прыехаўшы ў Віцебск, пайшоў у Акругком КП(б)Б, панюхаў, няма чаго клюнуць. Рашаецца зьмяніць палёт у напрамку на сталіцу. А яму віцебляне і шляховачку ў рукі (усё адно, як адчувалі бедныя бяду)—«пажалуйце, гавораць, у Менск, вы, як відаць, «крупный роботник», вас там і скарыстаюць больш мэтазгодна...

І скарысталі. Даверчывыя працаўнікі ЦК КП(б)Б ізноў-такі шляховачку інжынэру ў руку і ў Мазыр на адказную працу.

Ну, думае інжынэр, прапаў я. Сам Мазыр з усімі там разам пятак варт, што я буду рабіць. «Мелочь пошла, а не «дзялы»!

Сеў у вагон, разьмясьціўся... Агледзеўся. Адно бачыць, уваходзіць у яго купэ дзядзька нейкі з партфэлем. Сеў папяросу выймае, закурыць хоча, па кішэнях шарыць... А інжынэр чах і запалачку пад нос—пажалуйце!..

— Вы куды?

— У Мазыр.

— А вы?

— Таксама.

— Вось гэта «превасходна»—з радасьцю прагазарыў інжынэр.

Значыць вы і Мазыр добра ведаеце. Праўда, што гэта вёска ды і толькі. І ці праўда, што там гэтыя малярыйныя камары кусаюцца?

— Ня вёска, а самы сапраўдны акруговы горад з вялікім будаўніцтвам. А наконт камароў, дык праўда ёсьць на Мазыршчыне, ды толькі яны нас ня кусаюць, бо мы самі любога ўкусіць можам.

Разгаварыліся. Інжынэр адракамэндаваўся, дадаўшы, што па шляхоўцы ЦК едзе на працу ў Мазыр. Чалавек з партфэлем адказаў, што ў Мазыры работа будзе.

Раз будзе, дык добра—падумаў пра сябе інжынэр...

Так яно і выйшла. Работа знайшлася. Уперад назначылі яго адказным інструктарам Акругкому КП(б)Б. Потым пры першым падручным выпадку інжынэр заявіў аб сваёй упэўненасьці, што на гаспадарчай працы будзе больш карысьці і зможа паказаць у гэтай галіне свой размах... У яго ўжо ёсьць пасьведчаньне аб сканчаньні Ленінградзкай ваенна-інжынэрнай школы... Паслухалі, перавялі... і пазначылі па «спэцыяльнасьці».

І разьвярнуўся-ж наш інжынэр на новай пасадзе ў якасьці загадчыка будаўнічым п'здаддзелам акркамгасу. Шырокім размахам пайшло гарадзкое будаўніцтва. Усю працу ўвязвае з прыватнымі асобамі, асабліва гандлярамі. А каб справа «будаўніцтва» ішла больш «чыста» галоўныя апэрацыі вытварае праз кіеўскага гандляра Рэпіка-Сігнаеўскага, які дастаўляе нягоднае жалеза і інш. будаўнічыя матар'ялы. У выніку—49.000 р. страты дзяржаўных сродкаў „упустую" з якіх інжынэр прысвайвае сабе 11.000 р.

Але размах працы інжынэра не канчаецца. Завязваецца хаўрус паміж ім і камунтрэстаўскім дырэктарам т. Нікалаевым. Пачалося з таго, што інжынэр склаў праект пабудовы ў Мазыры крахмальна-патачнага заводу. Праэкт інжынэр здае Камунтрэсту. Каса выдае 1074 р., з якіх 500 р. бярэ інжынэр, а астатнія за садзейнічаньне разьвіццю будаўніцтва т. Нікалаеву. Праект адняў шмат часу, каб разглядаць яго галаваломкія «вучоныя» формы. Здаецца, нават, сам СНК БССР меў гонар азнаёміцца з гэтым дакумантам... Я кажу, паколькі нам вядома, пачалося з праекту, але на ім ня кончылася. Пачалася цэлая сэрыя п'янак „галубых вечароў". Мазырскія «начніцы» адчувалі сябе на штатным становішчы... А між тым Нікалаеў і інжынэр праз таго-ж купца Рэпіка-Сігнаеўскага прыймаюць і купляюць нягодныя вадаправодныя трубы. Страты на тысячы, а барыш папалам...

І так, пажыўшы на славу сярод мазырскіх „малярыйных камароў" інжынэр з меркаваньня «практычнага характару» пераяжджае на працу ў Курск. Курсія людзі накіроўваюць яго ў горад Стары Аскоў на пасаду загадчыка будаўнічым аддзелам камгасу. Стара-аскоўцы «поскромнее» мазырчан падарылі інжынэру толькі 6.500 р з хвосьцікам і ўсё. А потым адправілі—яжджай здароў... І паехаў. Заехаў у Кіеў. Працаваў пом. „производителя работ" на пабудоўцы мосту праз раку Прыпяць ад «конторы Кессонских сооружений». Ізноў-такі ня ведаем добра, што ён там яшчэ «соорудил», але аб 3.400 р. якія «авансам» павёз—гэта добра ведаем...

Ну, Кіеў «скромны горад», мала даў. Дзе яму да Мовыра раўняцца... Хаця можа быць інжынэр больш узяць не захацеў, бо больш 100.000 надарылі яму прыветлівыя і „гостеприимные" начальнікі розных устаноў...

І гэта няпрыгодніцкі раман з часоў эпохі Хлестакова, гэта сапраўдная гісторыя дзеяў нашых дзён, гэта Ракамболь нашага «сёньня» авантурысты, які здолеў прыстасавацца ў нашых умовах пры садзейнічаньні нашай даверчывасьці, а яшчэ больш пры садзейнічаньні розных «Дабчынскіх» і «Бабчынскіх» вырадкаў нашага часу высокова засеўшых на тых ці іншых пасадах. Афэрысты, які здолеў спэкуляваць гонарам імя нашай партыі—трыжды купляўшы праз брудны прылішны элемэнт—партбілет.

Афэрыстыя «Ракамболі» жывуць, дзякуючы дрэнна пабудаваных некаторых галін нашага апарату, недасканаласьці адзінай сыстэмы вучоту і ўвязкі, дзякуючы наліччу ў некаторых працаўнікоў мэтаду разьмяркоўваць людзей па працу не на аснове іх дзейнасьці і чыннасьцяў, як жывых рухомых адзінак, а на падставе мандатаў чыноў і характарыстык, выданых Добч. і Бобчынскімі нашага часу.

Мазырскае ДПУ палажыла калёную пячатку на апошняй старонцы гэтай бруднай і агіднай гісторыі. Закончыла яе. Але гэтага мала. Мы і ўся савецкая грамадзкасьць павінны на жыцьцёвых сьцежках-дарожках выкарчоўваць гэтыя гнілыя карчы, як спадчыну мінуўшчыны. Тое, што заваёвана «у Танцы Смерти» павінна жыць і квітнець! Нарасьць—афэрыстых, агіднікаў накшталт Нікалаева і розных Доб. і Бабчынскіх вастрыём самакрытыкі і пралетарскага закону!

Паўлюк Шукайла.

10-IX 1928 г.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ УРАДУ БССР.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР

аб аслабаненьні тав. Сташэўскага, Алеся Язэпавіча, ад абавязкаў Народнага Камісара Унутраных Спраў БССР і аб назначэньні яго Народным Камісарам Юстыцыі БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

1. Аслабаніць тав. Сташэўскага, Алеся Язэпавіча ад абавязкаў Народнага Камісара Унутраных Спраў БССР.
2. Назначыць тав. Сташэўскага, Алеся Язэпавіча, Народным Камісарам Юстыцыі БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

1 верасьня 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета БССР

об освобождении тов. Сташевского, Алексея Осиповича от обязанностей Народного Комиссара Внутренних Дел БССР и о назначении его Народным Комиссаром Юстиции БССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета БССР постановляет:

1. Освободить тов. Сташевского, Алексея Осиповича от обязанностей Народного Комиссара Внутренних Дел БССР.
2. Назначить тов. Сташевского, Алексея Осиповича, Народным Комиссаром Юстиции БССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

1 сентября 1928 г. г. Минск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб аслабаненьні тав. Каравікава, Цімоха Юр'евіча ад абавязкаў намесьніка Народнага Камісара Земляробства БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

Аслабаніць тав. Каравікава, Цімоха Юр'евіча ад абавязкаў Намесьніка Народнага Камісара Земляробства БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

1 верасьня, 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР

об освобождении тов. Короткова, Тимофея Георгиевича от обязанностей заместителя Народного Комиссара Земледелия БССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета БССР постановляет:

Освободить тов. Короткова, Тимофея Георгиевича от обязанностей Заместителя Народного Комиссара Земледелия БССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

1 сентября 1928 г. г. Минск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб назначэньні т.т. Саснюўскага, Антона Міхайлавіча і Страхоўскага, Уладзіміра Канстанцінавіча Намесьнікамі Старшыні Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

Назначыць т.т. Саснюўскага, Антона Міхайлавіча і Страхоўскага, Уладзіміра Канстанцінавіча Намесьнікамі Старшыні Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

1 верасьня, 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР

о назначении т.т. Сосновского, Антона Михайловича и Страховского, Владимира Константиновича Заместителями Председателя Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета БССР постановляет:

Назначить т.т. Сосновского, Антона Михайловича и Страховского, Владимира Константиновича Заместителями Председателя Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

1 сентября 1928 г. г. Минск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб назначэньні т. Паўлюкевіча А. І. сталым прадстаўніком Беларускае ССР пры Урадзе Саюзу ССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

Назначыць тав. Паўлюкевіча, Аляксандра Іванавіча Сталым Прадстаўніком Беларускае ССР пры Урадзе Саюзу ССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

8 верасьня, 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР

о назначении т. Павлюкевича А. И. постоянным представителем Белорусской ССР при правительстве Союза ССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета БССР постановляет:

Назначить тов. Павлюкевича, Александра Ивановича постоянным представителем Белорусской ССР при правительстве Союза ССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

8 сентября 1928 г. г. Минск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР

аб аслабаненьні тав. Браўковіча Т. А. ад абавязкаў сталага прадстаўніка БССР пры ўрадзе Саюзу ССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР пастанаўляе:

Аслабаніць тав. Браўковіча, Тадэвуша Аляксеевіча ад абавязкаў Сталага Прадстаўніка Беларускае ССР пры ўрадзе Саюзу ССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

8 верасьня, 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета БССР

об освобождении тов. Бровковича Ф. А. от обязанностей постоянного представительства БССР при правительстве Союза ССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР постановляет:

Освободить тов. Бровковіча, Фаддея Алексеевича от обязанностей постоянного представителя Белорусской ССР при правительстве Союза ССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевич.

8 сентября, 1928 г. г. Минск.

Пастанова Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларускае ССР

аб аслабаненьні тав. Міленькага, Марка Ільліча ад абавязкаў намесьніка старшыні Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР пастанаўляе:

Тав. Міленькага, Марка Ільліча, з прычыны ўваходу яго на вучобу, аслабаніць, згодна яго асабістай просьбы, ад абавязкаў намесьніка Старшыні Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

10-га верасьня, 1928 г. г. Менск.

Постановление Президиума Центрального Исполнительного Комитета Белорусской ССР

об освобождении тов. Миленького, Марка Ильича от обязанностей заместителя председателя Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Президиум Центрального Исполнительного Комитета БССР постановляет:

Тов. Миленького, Марка Ильича, в связи с уходом его на учебу, освободить, согласно его личной просьбы, от обязанностей заместителя Председателя Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Червяков.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР А. Хацкевіч.

10-го сентября, 1928 г. г. Минск.

ХРОНІКА.

ШТО ВЫЯВІЛА ЎСЕБЕЛАРУСКАЯ НАРАДА ПА ДАРОЖНАЙ СПРАВЕ.

Гэтымі днямі закончыла сваю працу ўсебеларуская нарада па дарожнай справе, скліканая «Аўтадорам» БССР.

Нарада абмеркавала цэлы шэраг пытаньняў арганізацыйнага і тэхнічнага характару. Былі заслуханы даклады акруговых аддзелаў „Аўтадору" і зроблен агляд дарожнай гаспадаркі ў БССР.

Т-ва «Аўтадор» мае ўжо значныя вынікі ў сваёй працы. Ва ўсіх акругах БССР зараз налічваецца 183 ячэйкі, якія яднаюць каля 8000 сяброў. Практычная праца «Аўтадору» праводзіцца ў цэлым шэрагу акругаў.

У Бабруйску акруговае аддзяленьне арганізавала ўпяршыню аўтабусны рух. Аддзяленьне мае 1 аўтабус для рэйсаў, 1 аўтамабіль і 1 матацыкл для вучэбных мэтаў.

Аддзяленьне арганізавала курсы па «Аўтадору» на 40 чалавек для сяброў сваіх ячэек. Апроч гэтага пры гарнізоне арганізаваны курсы на 80 дэмабілізаваных чырвонаармейцаў. Гэтыя курсы маюць на ўвазе падрыхтаваць актывістаў па дарожнай справе ў вёсцы.

Менскае аддзяленьне яднае 62 ячэйкі з 2000 сябрамі. 5 ячэек маюць уласныя аўтамабілі, 10 ячэек маюць гурткі па аўтамабільнай справе. Аддзяленьне выняджала ў в. Галіцы, дзе была папраўлена вуліца, што агулам каштавала каля 4000 руб. Апроч гэтага, былі пабудаваны 4 масты.

У Менску аддзяленьне арганізуе курсы дарожных майстроў для Менскай і Бабруйскай акруг. Апроч гэтага, будуць арганізаваны платныя аўтакурсы для членаў „Аўтадору".

Таксама добра працуе Віцебскае аддзяленьне, якое арганізавала курсы дарожных майстроў. 39 майстроў ужо выпушчаны на практычную працу.

Мазырскае і Магілеўскае аддзяленьні нязначна разгарнулі сваю працу; зусім няжыцьцёвымі зьяўляюцца аддзяленьні Полацку і Воршы.

Як вялікую хібу ў працы «Аўтадору», нарада высунула слабы ўдзел у гэтай справе прафсаюзных арганізацый. У Менску, Магілеве і інш. гарадох саюзы не даюць нават указаньняў сваім нізавым арганізацыям аб удзеле ў працах «Аўтадору».

Старшыня праўленьня Беларускага Аўтадору т. Сташэўскі адзначыў у сваёй прамове, што перад т-вам „Аўтадор" стаіць неадкладная задача па ўцягненьні ў шэрагі яго шырокіх колаў працоўных гораду і вёскі.

— У большай частцы нашых вёсак,— адзначыў т. Сташэўскі,— ня толькі праехаць, але і прайсьці нельга. Адначасна з паляпшэньнем шляхоў трэба распачаць прасоўваньне ў вёску аўта-машыны, бо гэга вымагае ад нас і наша сельская гаспадарка, і кааперацыя, і мэдыцына, і газэты.

Менскі дзень.

— На 712.000 руб. скураных тавараў назначыла завезьці праўленьне Скурсындыкату ў верасьні м-цы ў БССР. Апрача гэтага будзе завезена скуранога абутку на 150.000 руб.

— 50.000 штук бітай птушкі пастанавіў загатовіць Нар. Кам. Гандлю па БССР. З гэтай колькасьці Белдзяржгандаль мае загатовіць—30.000 штук і Белсельсаюз—20.000 шт.

— 40.000 р. адпускае цэнтральнае праўленьне саюзу Савгандслужачых на пабудову саду-стадыёну для сяброў прафсаюзу.

Як праходзяць хлебазагатоўкі.

Сёлета па БССР хлебазагатоўкі распачаліся ў канцы жніўня. Першы падвоз хлебапрадуктаў быў у Слуцкім і Быхаўскім раёнах. Трэба адзначыць слабы тэмп хлебазагатовак Белсельсаюзу.

Так, па вестках Нар. Кам. Гандлю БССР за 20 дзён жніўня Белкаапсаюзам загатоўлена 244 тоны, за гэты-ж самы час Белсельсаюзам пры роўнай сетцы і пры дастатковым забясьпечаньні фінансамі загатоўлена толькі 29 тон.

Адчыніўся сэзон вандроўнага тэатру Галубка.

У Менску адчыніўся зімовы сэзон Беларускага Дзяржаўнага Вандроўнага Тэатру пад кіраўніцтвам Галубка. Першая пастаноўка адбылася 8-га верасьня ў Доме Працасьветы. Характар вечару быў канцэртны. Апроч п'есы ў 1-й дзеі „Бабыліхапэйкі" адбыўся вялікі канцэрт у 2 частках. У рэпэртуары хору вызначаліся новыя сьпевы, якія зрабілі добрае ўражаньне на слухача. Таксама трэба адзначыць добрае выкананьне беларускіх нацыянальных танцаў, асабліва танца «Лубок». Чарговыя пастаноўкі адбудуцца ў Доме Працасьветы. Пойдуць п'есы «Падкідыш» і «Краб».

Перадача сьцягу рабочым с.-г. майстэрняў імя Бурбіса.

Рульскія рабочыя (Нямеччына) зараз рыхтуюць сьцяг для перадачы рабочым сельска-гаспадарчых майстэрняў імя Бурбіса.

Для перадачы гэтага сьцягу ў першых лічбах кастрычніка з Рулю прыяжджае прадстаўнік. Рабочыя сельска-гаспадарчых майстэрняў імя Бурбіса таксама рыхтуюць сьцяг для перадачы рульскім рабочым.

Грамадзкі прагляд карцін з жыцьця працоўных БССР.

15-га верасьня адбудзецца грамадзкі прагляд 10 мастацкіх карцін, напісаных з жыцьця працоўных БССР, якія былі заказаны Беларускім Дзяржаўным Музэем беларускім мастаком т. т. Бразэру, Грубэ, Філіповічу, Кругэру і інш. З усіх карцін 7 напісаны на беларускія тэмы і 3—на яўрэйскія.

Завочныя курсы эспэранто.

Беларускі камітэт саюзу эспэрантыстаў арганізуе з 1-га кастрычніка завочныя курсы па вывучэньню мовы эспэранто. Курсы будуць весьціся шляхам перасылкі па пошце лекцый на эспэранто. Тэрмін навучаньня на курсох—5 месяцаў. Плата за навучаньне ўстаноўлена ў суме 8 руб.; рабочым, бяднейшым сялянам і сябрам саюзу эспэрантыстаў скідка 20 проц.

Замежны друк аб БССР.

У Баўгарскай літаратурнай часопісі «Накавальня» зьмешчан вялікі артыкул на тэму: „Культура Савецкай Беларусі".

У ангельскім журнале зьмешчан артыкул аб становішчы беларусаў у Польшчы.

Усебеларуская нарада па барацьбе з сухотамі.

9-10-га верасьня адбылася Ўсебеларуская Нарада па барацьбе з сухотамі. У нарадзе прымалі ўдзел загадчыкі сухотных акруговых дыспансэраў. Нарада выпрацавала цэлы шэраг мерапрыёмстваў па барацьбе з сухотамі. Учора, 10-га верасьня, усе ўдзельнікі нарады выехалі на ўсесаюзны зьезд па барацьбе з сухотамі, які адчыняецца ў Тыфлісе.

Фінансаваньне прамысловасьці.

Беларускае аддзяленьне Дзяржбанку вызначыла 650000 руб. для фінансаваньня фонду прамысловых тавараў.

Паказаная сума разьмяркована наступным чынам: Белкаапсаюзу—300000 руб., Дубровенскай фабрыцы—175000 руб., Беларускаму шкляному трэсту—75000 руб., Якаўлевіцкай фабрыцы—40000 руб., Белпайгандлю—45000 руб. і 15000 руб. застаецца ў выглядзе рэзэрву.

Сельская гаспадарка.

Сяўба праходзіць здавальняюча.

Гэтымі днямі пры Калегіі Наркамзему закончылася нарада загадчыкаў акруговых зямельных аддзелаў па пытаньню аб асеньняй сяўбе. З дакладаў высьнілася, што ўсюды ўжо праводзіцца сяўба азіміны. Ва ўсіх акругах праходзіць зараз адгрузка жыта з Украіны, насельніцтва больш-менш забясьпечана насеньнем здавальняюча, саўгасы праводзяць абмен насеньня.

З прычыны недахопу насеньня ў Віцебшчыне, для гэтай акругі дадаткова вызначана 10 тысяч пуд. жыта з саўгасаў Белсельтрэсту.

Нарада адзначыла, што кантрактацыя жыта праходзіць здавальняюча толькі ў Гомельшчыне.

Падрыхтоўка да бэканізацыі.

Для хутчэйшага правядзеньня бэканізацыі ў Менскай акрузе будуць арганізаваны злучныя пункты для сьвіней у наступных раёнах: Койданаўскім, Самахвалавіцкім і Грэскім. У кожным з гэтых раёнаў будуць арганізаваны па 10 злучаных пунктаў.

Дасьледваньне конягадоўства.

У Пухавіцкім, Чэрвенскім, Бярэзінскім і Бягомальскім раёнах, Менскай акругі, будзе праведзена абсьледаваньне конскага стада. Абсьледаваньне распачнецца 20-га верасьня.

Экспартныя навіны

Загатоўка жывой і бітай птушкі па БССР.

Наркамгандаль БССР зацьвердзіў плян па загатоўцы і экспарту жывой і бітай птушкі.

Белсельсаюз павінен загатовіць 170 тысяч бітых гусей. Адкорм курэй, у колькасьці 144 тыс. штук, павінен быць зроблен Белдзяржгандлем, прычым Белсельсаюз абавязан загатовіць для Белдзяржгандлю 72 тысячы курэй (жывых).

У сувязі з выкананьнем экспартнага пляну па загатоўцы гусей, Наркамгандаль БССР усклаў на Белсельсаюз заданьне загатоўленых у Віцебскай і Полацкай акругах гусей здаць Белдзяржгандлю.

Да асеньняй кампаніі па загатоўцы яек.

Белдзяржгандаль ужо распачаў экспарт яек. Пасьля 2-хмесячнага перапынку ў пунктах Белдзяржгандлю пачалі зьяўляцца асеньнія яйкі, якія ў бліжэйшыя дні будуць адасланы ў Кёнігзбэрг (Нямеччына). Васеньняя кампанія па загатоўцы яек прайшла з вялікім посьпехам. Заданьне выканана вышэй зацьверджанага экспартнага пляну.

Экспарт другарадных відаў лесу.

Экспарт другарадных відаў лесу Белдзяржгандлем праводзіцца пасьпяхова. Кожны дзень у Нямеччыну адсылаюцца дубовыя кражы і іншыя віды лесаматар'ялаў.

Апроч таго, у апошні час экспартуецца за граніцу бондарная клёпка, закупленая адной вялікай нямецкай фірмай у Белдзяржгандлі.

Узмацненьне экспарту лекавых расьлін.

За апошні месяц экспартавана значная колькасьць розных відаў лекавых расьлін, пераважна рамонку, аерага кораню, васількоў і інш. Белмэдгандаль па заданьню Белдзяржгандлю таксама перадаў для экспарту значную партыю кары крушыны, рамонку і інш. Лекавыя травы экспартуюцца пераважна ў Гамбург (Нямеччына).

Сярод літоўцаў.

Новы літоўскі лікпункт.

З надыходзячага навучальнага году Аршанскі акруговы інспэктарыят нарасьветы адчыняе ў вёсцы Чырвоная Слабада, Чарэйскага раёну новы літоўскі лікпункт. Усяго ў лікпункт будзе прынята каля 25 чалавек.

Забясьпечаньне падручнікамі літоўскіх школ.

Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва заказала ў Літве літоўскія кнігі. Гэтыя кнігі пойдуць для забясьпечаньня літоўскіх школ, лікпунктаў, хат-чытальняў і іншых палітасьветных устаноў.

Першы літоўскі с.-г. калектыў у БССР.

У БССР арганізаваўся першы с.-г. калектыў з сялян-літоўцаў вёскі Сафейск, Лукамляўскага раёну, Магілеўскай акругі. Восеньню бягучага году калектыў прыступіць да калектыўнай запашкі. У калектыў увайшло 8 літоўскіх сем'яў.

Бібліятэчкі для чырвоных куткоў.

Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва зараз камплектуе для чырвоных куткоў, якія існуюць пры літоўскіх школах, літоўскія бібліятэчкі коштам на 35 руб. кожная. Усяго будзе разаслана 19 бібліятэчак.

Акруговы зьезд т-ва „Прэч Няп'сменнасьць"

У хуткім часе ўва ўсіх акругах БССР адбудуцца акруговыя зьезды т-ва „Прэч няпісьменнасьць".

Мэта зьездаў—падагуліць маючыяся дасягненьні і недахопы ў працы па ліквідацыі няпісьменнасьці.

Апавяшчэньні

— У сераду, 12-га верасьня, а 7-й гадз. увеч. у памяшканьні Акругкому МОПР'у адбудзецца пасяджэньне прэзыдыуму Акругкому МОПР'у. Прысутнасьць усіх сяброў прэзыдыуму абавязкова.

Запрашаюцца гар. актывісты МОПР'у.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

Сёньня 11 верасьня кіно—„ТРИ МУШКЕТЕРА". Пачатак 1-га сэансу (для дзяцей) у 6 гадз. веч., II-га сэансу—у 8 гадз. III-га сэансу—у 10 гадз. Карціна суправаджаецца музычным дуэтам. Білеты на 1-шы сэанс па 10 кап., II-гі і III-ці сэансы 10 і 15 к.

КОТОК ВУЧОНЫХ.

У сераду, 12-IX, а 6 гадз. увеч. пасяджэньне ЦБ сэкцыі.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК (НА 11-IX-1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз. — прад. 4—72, куп. 4—70.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—03, куп. 5—06.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—05,5 куп. 5—03,5.

Абл. 10 пр. паз. 27 году — прад. 25,11 куп. 25—01.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 121,00 куп. 119.00

Абл. 12 пр. дзярж. паз. прад. 103—36 куп. 103—31.

Абл. 6 проц. паз. індустр. прад. 25—28,5 куп. 25—18,5.

Часова вык. абав. адказнага рэдактара П. ШАСТАКОЎ.

Супрацоўнікі аб'яднанай прафтэхшколы выказваюць глыбокае спачуваньне выкладчыку школы т. БЭРНШТЭЙНУ з прычыны сьмерці яго

СЯСТРЫ.

ЦЫРК-КІНО.

ЦЫРК | Сёньня | ЦЫРК

Вялікае прадстаўленьне з 3-х аддзяленьняў 15 нумароў.
1 гастроль буфанадных клёўнаў ЖАК і ЖАКОНІ, сатыра і юмар.
Апошняя разьвітальная гастроль бр. СЭРЖ—патройны жакей Трансфармацыя на кані. Першы раз ільвіны скок праз 5 коняў вык. СЭРЖ.
Толькі 2 дні выхад самага маленькага наезьніка—жакея СЛАВЫ СЭРЖ.
А таксама ўдзельнічае ўся трупа.
АНОНС: Едуць новыя гастралёры і замежныя атракцыёны.
Каса адчынена ад 11 да 3 гадзіны дню і ад 5 да 9 гадзіны ўвечары.
Пачатак роўна а 8 з палов. гадзіне ўвечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». Ад аўторка, 11 верасьня мастацкі фільм паводле раману О'Нэйля „ЖАНЧЫНА З КІРМАШУ" (Каханьне пад вязамі). У галоўных ролях Бэла Бялецкая і М. Шырот.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА". Ад аўторка 11 верасьня, ЮБІЛЕЙНЫ ФІЛЬМ да 100-х угодкаў нараджэньня Льва Мікалаевіча Талстога аповесьць „КАЗАКІ" пастаноўка рэжысэра В. Г. Барскага. СЭАНСЫ—пачатак 1-га а 7 гадз. 30 хв., 2 — а 9 гадз., 3—а 10 гадз. 30 х. Каса адчынена ад 6 гадз.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». Ад аўторка, 11 верасьня нямецкі баявік НЕБЯСЬПЕЧНЫ ЎЗРОСТ у 8 частках. У галоўных ролях сусьветныя артысты: Бэрнард Гэцке (вядомы па фільмах «Индийская гробница», „Женщина с миллиардами", «Доктор Мабузо», «Пасынки Берлина». Аста Нильсен («Безрадостная улица»). Пачатак 1-га сэансу а 7 г. 30 хв. Каса адчынена ад 6 г.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». З аўторка, 11 верасьня „ПАТ І ПАТАШОН".

С. С. С. Р. ВЫШЭЙШЫ САВЕТ НАРОДНАЙ ГАСПАДАРКІ Дзяржаўнае Кансультацыйна-Тэхнічнае Будаўнічае Бюро «Стройконсультация»

ПРЫМАЕ НА СЯБЕ:

а) Вытворчасьць усякага роду тэхніча-будаўнічых абсьледваньняў і экспэртызаў, адшуканьняў геадэзічных, гідраметрычных і дасьледваньне грунтаў;
б) складаньне праэктаў, каштарысаў, справаздач і разрахункаў, моцнасьці і ўстойлівасьці пабудаваньняў і інш.;
в) кансультацыю па пытаньнях тэхнікі і арганізацыі будаўнічых работ;
г) па даручэньнях і ад імя будуючых органаў, праверку разрахункаў і рахункаў, прыёмку будаўнічых работ і нагляд за правядзеньнем будаўнічых работ, выконваемых падрадным спосабам.

Адрас: Масква, Цэнтр, Салянка 1; тэлеграф. адрас: Масква, «Стройконсультация». Тэл. №№ 5-60-82, 5-61-89, 5-62-21.

СТРОЙКАНСУЛЬТАЦЫЯ.

Вышаў з друку, рассылаецца падпісчыкам і паступіў у продаж

№ 6 „ПОЛЫМЯ" № 6

Беларуская часопісь літаратуры, палітыкі, эканомікі, гісторыі, крытыкі.
(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ)
Пад рэдакцыяй: З. Жылуновіча, Ів. Васілевіча, Янкі Купалы, М. Чарота, А. Баліцкага.

ЗЬМЕСТ:
Іоганэс Бэхэр. Адзіная справядлівая вайна—раман (канец); М. Зарэцкі. Віхор на балоце—п'еса ў 4-х дзеях; Я. Ліманоўскі. Пад абрывам—аповесьць; Л. Радзевіч. Рабочы Тамаш—апавяданьне; Е. Пфляумбаум. Башкірка-дзяўчына—верш; Ал. Салагуб. Ліпнёвай раніцай—верш; Наля Жаркава. У сэрцы агалькі—верш; Іоганэс Бэхэр. Селянін у горадзе—верш; І. Герчыкаў. Ліга Нацый; Праф. Ул. Пічэта. Польска-савецкія адносіны і Рыскі мір (канец); Д. Васілеўскі. Сялянства Віцебскай і Магілеўскай губэрань у паўстаньні 1863 году; А. Дайлідовіч. Сацыяльна-бытавыя матывы беларускіх народных казак; Ф. Вайскопф. Аўтабіяграфія; Ф. Вайскопф. Іоганэс Бэхэр—шлях рэвалюцыйнага пісьменьніка; Л. Вароніч. Сьцежкі-дарожкі (адносна раману М. Зарэцкага); Кнігапіс—А. Падбярэскі, А. Шлюбскі, М. Кр. Хроніка беларускай культуры; Хроніка украінск. культурн. жыцьця.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА ДА КАНЦА ГОДУ

ГАДАВЫЯ І ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ „ПОЛЫМЯ", ЯКІЯ ЎЖО ЎНЕСЬЛІ ПЛАТУ, АТРЫМОЎВАЮЦЬ НУМАРЫ «ПОЛЫМЯ» ДА КАНЦА ГОДУ ПА РАНЕЙШАЙ РАСЦЭНЦЫ, А ТАКСАМА БЯСПЛАТНА ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК (ГЛ. ГАЗ. «САВ. БЕЛ.» № 295 ЗА 1927 г. І „ЗЬВЯЗДА" АД 1 СТУДЗЕНЯ 1928 г.).
Падпісная цана на „Полымя" з дадаткам: на год—12 р., на 6 м-цаў—6 р., 3 м-цы—3 р.
Цана асобнага нумару—1 руб. 25 кап.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часопісі «Полымя» (Менск, Савецкая, 63), у цэнтр. кнігарні БДВ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецкай), ва ўсіх акруговых аддзяленьнях БДВ, ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, у галоўнай канторы газэты „Зьвязда" (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпіскі на газэты «Правда» і «Известия» (Менск, Савецкая, 61), у канторы газэты «Беларуская Вёска» (Менск, Савецкая, 63) і ва ўпаўнаважаных і селькораў ва ўсіх раёнах БССР.

За ўсімі спраўкамі аб недасылцы падпісчыкам нумароў «Полымя» просьба зьвяртацца непасрэдна ў тыя ўстановы, якімі прымалася падпіска на часопісь «Полымя».

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ ГАНДЛЮ БССР
падае да агульнага ведама,
што 1-га верасьня 1928 г. ім унесен у другі падзел гандлёвага рэестру СССР (па БССР) пад № 28 трэст пад назвай

Дзяржаўны завод „КРАСНЫЙ ХИМИК"

Вышэйшы Савет Народнае Гаспадаркі БССР зацьвердзіў статут названага трэсту 20-га красавіка 1928 году (пратакол Прэзыдыуму № 31 п. 7 (308).
Кіраўніцтва трэсту ў асобе кіраўніка ў п. Навабеліца, Гом. акр.
Прадмет дзейнасьці—выраб хімічнай чыстай крэйды, а таксама збыт гатовай прадукцыі.
Статутны капітал вызначан у 216.703 р. 21 к.
Сакратар Наркамгандлю ВЕРАМЕЙЧЫК.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

— Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ. —
—— Поступать на курсы можно в любой месяц года ——
Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.
ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.
Плата за первый месяц—5 руб, а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: МИНСК, ВСЕКОБАНК, тек. счет № 682.
Подробные условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Патрабуюцца агенты
для зьбіраньня падпіскі і распаўсюджаньня часопісі і кніг «УЗВЫШША».
УМОВЫ САМЫЯ ВЫГАДНЫЯ:
1. За падпіску на часопісь ад 1-га да 10-га камплекта — 50 к. за камп.
2. За падпіску на часопісь ад 10-га да 25-га камплекта — 75 к. за камп.
3. За падпіску на часопісь ад 25-га да 50-га камплекта —1 р. 00 к. за камп.
4. За падпіску на часопісь ад 50-га да 100-га камплекта—1 р. 50 к. за камп.
5. За падпіску на часопісь ад 100-га і далей камплектэ —2 р. 00 к. за камп.
Зьвяртацца штодзень ад 5 да 8 гадзіны ўвечары па адрасу:
Менск, Савецкая 63, 3 паверх, пакой рэдакцыя „Узвышша".
Тым, што жывуць ня ў Менску, могуць паведаміць пісьмова аб сваім жаданьні быць агэнтамі.

Полацкі Акр. ЗАГС выклікае грамадзянку Сегельсту Картауну КРЫМЯЯНЦ-ТАБАКІНУ на 5-X-28 г. а 12 гадзіне для слуханьня справы аб скасаваньні шлюбу з гр-нам ТАБАКІНАМ Антонам Восіпавым.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Паявая кніжка № 2196, Кузьміцкага І., выд. Барыс. ЦРК, кв. 1182.
— Асабовая кніжка Ярыга І. П., выд. Пятрыкоўскім РВК, кв. 1183.
— Конская кніжка Высоцкага К., выд. Грэскім РВК, кв. 1184.
— Паявая кніжка № 3359 Семашко К., выд. Барыс. ЦРК, кв. 1185.
— Паявая кніжка № 4148 Леўчука Ф., выд. Барыс. ЦРК, кв. 1186.
— Сябр. кніжка № 282360 Зобс Ф. П., выд. саюзам хэмікаў, кв. 1187.
— Асабовая картка № 35 Дабыш А. П. выд. Параўлянскім РВК, кв. 1188.
— Асабовая картка Носко Н. І., выд. Параўлянскім РВК, кв. 1189.
— Паявая кніжка № 1471 Бараноўскага П., выд. Чэрвеньскім с.-твам, кв. 1190.
— Кааперр. кніжка № 121 Фрэнкель М., выд. Параўл. с.-твам, кв. 1191.
— Паявая кніжка № 1406 Граблюка І., выд. Чэрвенскім с.-твам, кв. 1192.
— Асабовая кніжка № 178 Астраўка К. выд. Тураўскім РВК, кв. 1193.
— Асаб. кніжка № 1469 Бялінавіча В., выд. Бярэзінскім РВК, кв. 1194.
— Сябр. білет № 8253, выд. Халопеніцкім Агркомам і конская кніжка № 15, выд. Халопеніцкім РВК, Кандрацэнка Н., кв. 1195.
— Сябр. білет № 6-14467 Рабцова С. І., выд Барыс. саюзам будаўнікоў, кв. 1197.
— Вуч.-конская кніжка Ксяндзова Л. К., выд. Крупскім РВК, кв. 1197.
— Асаб. кніжка Ксяндзова Л. К., выд. б. Бобрскім ВВК, кв. 1197.
— Асаб. кніжка Шкробава Ц. Д., выд. б. Лошвіцкім ВВК, кв. 1197.
— Асабов. кніжка Мігаль Б. П., выд. Крупскім РВК. кв. 1197.
— Дапрызыўн. кніжка Якушова А. М., выд. Крупскім РВК, кв. 1197.
— Асабовая кніжка Маслакова С. С., выд. Чэрвенскім РВК, кв. 1198.
— Асаб. кніжка Лябецкага Н. Л., выд. б. Талпечынскім ВВК, кв. 1199.
— З талёны Берковіч А. Л., выд. Менскай Біржай Працы, кв. 1200.
— Пашпарт № 1069 Берковіч А. Л., выд. Менакрміліцыяй, кв. 1201.
— Спраўка аб працы Берковіч А. Л., выд. прыватным прадпрыемст., кв. 1202.
— Студэнцкі білет № 22 Кучко А. І., выд. Белпадтэхнікумам, кв. 1203.
— З талёны Нохаева З. В., выд. Менскай біржай працы, кв 1204.
— Кааапэр. кніжка Шнейдэр А., выд. МЦРК. кв. 1205.
— Мэтрычны выпіс Войпенка І. В., выд. Сахонаўскім ВВК, кв. 1206.
— Талён Брылеўскага І. А., выд. Мен. біржай працы, кв. 1207.
— Пасьведчаньне № 52 Яцэвіч Л. К., выд. Рабфакам, кв. 1208.
— Кааапэр. кніжка № 2346 Дукар З. Г., выд. МЦРК, кв. 1209.
— Асаб. кніжка № 1207 Юшкевіча Ф. Р., выд. Плешчаніцкім РВК, кв. 1210.
— Спраўка № 1129 аб пакупцы лесаматар'ялаў Зеляноўскага В. А., выд. Калаўскім с.-с. кв. 1211.
— Паявая кніжка № 408 Баранчука Н., выдан. Бобрскім с-твам кв. 1196.
— Паявая кніжка № 867 Саравас А. А., выд. Бабрскім с-твам кв. 1196.
— Паявая кніжка № 772 Горчыкава Е. Г., выд. Бобрскім с-твам кв. 1196.
— Пасьведч. аб сканчэньні школы № 107 Гара В. А., выд. Бобрскай 7-годкай кв. 1196.
— Асаб. кніжка Якушова М. М., выд. б. Бобрскім ВВК кв. 1197.
— Пасьведч. аб сканчэньні школы Гара П. Х., выд. 7-годкай на ст. Крупкі кв. 1197.